

Nagy Zoltán Mihály

TÚL A FÉNYEKEN

Kárpátaljai Magyar Könyvek **217.**

Készült a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával

© Nagy Zoltán Mihály, 2012

© Intermix Kiadó, 2012

INTERMIX KIADÓ
88000 Ungvár, Babuskin tér 5/a
Tel.: +380-(312) 61-38-98
E-mail: titkarsag@mekk.uz.ua
Felelős kiadó: Dupka György
Felelős szerkesztő: Barzsó Tibor

ISBN 978-963-9814-48-6

ISSN 1022-0283

Nagy Zoltán Mihály

TÚL A FÉNYEKEN

*A Messze még az alkonyat című
versesregény-trilógia
harmadik része*

INTERMIX KIADÓ

Ungvár – Budapest

2012

Napok,

hónapok,
elhasznált idő-darabok
az emlékezet
zsúfolt polcain,
némelyik
 eseménytelenül
 súlytalan,
a többi
sziklások súlyos terhe alatt
mintha
 megroppanna
 az elme válla,
rájuk bambulsz,
valahányszor
kényszer nógat
megfogni, mérlegelni
a múltó időt,
a te idődet,
 hetven
 beteljesedett esztendő,
ami
legénykévé cseperedett unokáid szerint
 nyolcszáznegyven hónap,
 háromezer-hatszáznegyven hét,
 kevés híján
 huszonöt és félezer nap,
a matematika
rideg logikájának
summázataként
ennyi
 eddigieleted,
de ők,
az unokák
képesek-e

érzékelni
a számok mögött
komor kontúrral
felsejlő valót,
a ritkán
derűs nyugalommal,
sokkal inkább
csitíthatatlan háborgással
megélt élet
más és több,
mint folyton
fogyatkozó jussod
a napokra,
hónapokra,
évekre
darabolható
közönyös időből,
hiszen az óraketyegés
akár a lélegzés,
szinte észrevétlenül
természetes,
az idő
rád zuhogó
hordaléka,
az öregség nyűgei
sem
elviselhetetlenek,
cipelésükhöz
talán épp
éveid sokasodásával
adott
a Teremtő
lelkierőt,
Bene Mózes Pál
elsüllyedt esztendők mélységéből
visszahangzó bölcsessége is

biztat,

*muszáj,
lehet,
érdemes
együtt élni
temérdek
gonddal, bajjal,*

mégis,
a megélt idő
varjasan gubbasztó darabjaival
szembesülve
kérdések, kétségek
marják az elmét,
miért
volt, van
úgy,
ahogy,
mi és hogyan
lehetett volna
jobban, szebben,
szoronghatsz agybomlásig,
a kérdések villogó élet
megnyugtató válasszal
tompítani
nem hagyja,
sötét szárnyával suhintva
már a szándékot
elrettenti
a tudat nagymadara,
szinte
sérti füledet
károgó szava,
és ha
a válaszok igénye

már a megnyilvánulás
csillanó percében
kudarca van ítélve,
marad
a kisszoba csendjében suhanó
sejtelem,
a létezés kimért útját járva
fogékony voltál
mindig
a Jóra,
de indulatoktól elvakulva
cselekedtél
Rosszat is,
a két
összeférhetetlen minőség
kővé keményedve
megingathatatlanul
betölti múltadat,
belőlük épült
önvalód,
ami bár
gyarló,
de így
emberi,
ezért
hetven éved
zilált halmazán
ücsörögve
csak elfogadni lehet,
ne akarj mást,
mert a jót
elronthatnád,
a rosszat
jóvá
nem tehetnéd,
arra már

időd sincs,
fordul hát
a látásban megfáradt tekintet
óhatatlanul
a minapi jelenvaló
ünnepinek nevezett
fényecskéire,
 hét gyertya,
 lobogó tízévek
 fénylombos szimbóluma
világolt lelkendezve
a menyed süttötte tortán,
mellette
tornyosan magasodó palackban,
talpas-testes poharak
várakozó gyűrűjében
áttetszően tiszta ital csillant,
a fiad izgatottan vibráló mosollyal szólt,

*rajta, apu,
fűjd el a gyertyákat,
azután
koccintunk,*

a menyed arcán is
mosoly derengett,
az unokák visszafojtott kuncogása
szabadulni vágyó madárkaként csapkodott,
csak a te
magasra vont szemöldököd fölött
mélyültek a ráncok
görbe barázdákká,
pironkodva bukdácsolt
ajkadon a szó,

ugyan,

*mire való
ez az egész,
gyertyák, torta, ital
nélkül is
annyi lenne a mennyi,
hetven,
se több, se kevesebb,*

motyoghattál,
a fiad csak nevetett,
azt mondta,

*az lehet,
de mindjárt
arra iszunk,
hogy legyél, lehess
egyszer majd
nyolcvan is, kilencven is,
úgyhogy
ne tiltakozz,*

hm,
nyolcvan, kilencven,
mikor a hetven is
talán
érdemtelenül
sok,
persze, ő ezt
nem tudhatja,
őt, őket
jó szándék
hozta a kisszobába
téged, veled
ünnepelni,
hát nem lehettél,
nem akartál

kedvüket szegve
ünneprontó lenni,
zajos, mély lélegzetet véve,
hörgő fuvallattal
támadtál rá
az apró fényekre,
jaj, a hetedik
csak ijedten
meglebbent, oldalvást hajolt, aztán
kissé még reszketegen
világolt tovább,

semmi baj,

szólt fiad
a makacs lángocska fölé hajolva,
de mielőtt elfújta volna,
téged
egy pillanatra
megbénított a sejtelem,
úristen,
micsoda jelkép,
fordított szimbólum
a hetedik gyertya,
a hetedik tízév,
amelynek részese
Ő
már nem lehetett,
épp ezért,
a magadra-maradottság
jeléül
annak az egynek
kellett volna
ellobbannia,
ennyi volt,
töredezett-villámkéken

cikkanó gondolat,
amint ráeszméltél, máris
tovatűnt,
fájdalmat
nem,
csak szívdobbanásnyi
döbbenetet
okozott,
ők
nem érzékelték,
nem érzékelhették,
fiad elfújta
a renitens lángocskát,
ügyesen felbontotta a pezsgőt,
töltött a megejtő tisztasággal tündöklő poharakba,

hát akkor,

mondta
bizonytalanul, de
elszántan,

*Isten éltessen, édesapám,
adjon neked
erőt és egészséget,
örömeket
minden napra
bőkezűen,
jó tudni, hogy itt vagy
velünk,
és reméljük,
köztünk maradsz még
számolatlan esztendőig,*

most, megint
egyedül a kisszobában

adott az alkalom,
rezignáltan bevallani,
bármennyire
furcsa volt
az egész,
mégis mennyire
jólesett
a tétova szavakból rögtönzött köszöntő,
menyed cuppanó puszija,
az unokák
rikkantása,
ahogy
kétfelől ölelve
kórusban mondták,

*szia, nagyapa,
úgy legyen, ahogy
apu kívánta,*

az ifjabb, a huncutabb
jókedvűen még hozzámondta,

*ne búsulj, nagyapa,
mi az a hetven év,
csak kétszer harmincöt,*

nem voltál
efféléhez
hozzászokva,
sose törődtél
a születésnapoddal,
harminc, negyven, ötven éves korodban is
épp csak tudomásul vetted
az évfordulót,
felhajtottad a szokásos
pohár bort,

aztán
egykedvűen vagy morcosan
tetted a dolgod tovább,
a hatvanadik, az
megviselt,
akkor,
mélyen a gyászban
fuldokolva
dühödten ostoroztad
a sorsot,
mert amit
Tőle
megtagadott,
neked megadta
a kerek hatvanat,
dehogyan
vártad,
dehogyan
kérted
ezt a kegyet,
ami nem is az,
hiszen
megszenvetted, lélekben
egy kicsit
talán
bele is haltál,
mert a tíz éve kongó
ürességben
sokszor
megkérdőjeleződött
a Nélküle megélt évek
értelme,
mintha
az Ő szeme fénye
ellobbanásának pillanatában
megbénult volna benned

az a bizonyos óra,
és azóta
mindkét mutatója
mozdulatlanná dermedve,
mint letaglózottan heverő
emberi test
széttárt karjai,

de hagyd
a képzelet mázolta
bizarr képeket,
figyelj a még friss,
szemnek, fülnek, léleknek
oly kedves emlékekre,
vedd észre,

most már
az is mind
önvalód része,
és így
fontos
számodra,

nyilván
nekik,
a fiataloknak is
az volt,
ha a fásult elme
nem,
a hetvenévesen is
szemfüles ösztön
azonnal érzékelte volna,
ha csupán
kötelező illem,
a letudás szándéka
terelte volna őket
hozzád a kisszobába,
vidáman jöttek,
szavukban, mosolyukban

semmi mesterkéeltséget
nem észlelt
a meglepetten repdeső tekintet,
jól van,
így van jól,
büszkén hiheted,
ez
család,
a szó szentséges értelmében vett
igazi család,
a portán,
három nemzedék
közös fészkében
szép rendet tart
a kölcsönös törődés
gondoskodó szelleme,
mint régen,
az Ő idejében,
számít ugyan,
de most már
nem sokat
a tudat,
hogyan volt ez
másképp is,
hiszen
nehezen
csiszolódtak össze
a fiatalok,
hm,
az esküvő évében
félidős-terhesen
sírva-nyöszörögve
a kerti kukoricásban
kötött ki a menyed,
oda üzte a fiad
gorombán morduló szava,

mikor
hebehurgyán
a nóta sorát idézve
kimondta, mennyire

*sajnálja
a régi szeretőjét,*

a kezénél fogva
vezetted menyedet
vissza a házba
fiad szeme elé,
visszafojthatatlan indulattal,
kopogós-keményen
megmondtad neki,

*ide figyelj,
ez a lány
nem magától jött,
te választottad, te hoztad
ide,
hát most már
itt a helye,
vele kell beérned,
érezz iránta
felelősséget,
bután bántó szó többé
a szádat el ne hagyja,
ő lesz a gyermeked anyja,
a másikat,
bárki volt,
bármilyen kedves volt,
tanuld meg
elfelejteni,
megérttetted,*

nem kaptál, nem is vártál
akkor
választ,
sarkon fordulva
magukra hagytad őket,
zaklatottan
tettél-vettél
az udvaron, a kertben,
csak utólag
villant eszedbe
a másik nóta sora,
amivel a fiad
csattanós választ
adhatott volna,

*felejteti
parancsszóra
nem lehet,*

szerencsére
nem jutott eszébe
ez a nóta,
vagy nem akart
ellened szólni,
talán
ő maga is
bánta már
a fiatalasszonyi lélek
finom szövétén
sebet ejtő szót,
és a te kifakadásod
csupán segítette
a lelkiismeret-furdalás
végkifejletét,
ezt már
soha nem tudhatod meg,

másfelől nézve
nem is parancs volt
az a kifakadás,
inkább
erélyes figyelmeztetés,
 hogyan az ember
 választott társa
 nem lehet
 megunt zokni,
 ami könnyű szívvel
 másikra
 cserélhető,
annak idején
te sem,
Ő sem
szólt bele
a fiatok dolgába, mikor
választania kellett,
szabadon dönthetett, megtette,
hát attól kezdve
 nincs, ne legyen
 visszaút,
 szagolja azt a virágszálat, amit
 leszakított magának,
hogyan végül is
odabent
mi történt, hogyan történt,
sose firtattad, nem kellett,
ahogy múlt az idő, úgy
szaporodtak a jelek,
 használt a szigorú szó,
 úgymond
 észhez térítette
 a fiadat,
persze, a menyeden is
sok múltott,

az igyekezetén, hogy
figyelmes fiatalaszonyként
perdüljön-forduljon
a házi tennivalók lázában,
nem hibátlan ő sem,
ahogy senki sem,
de csak a vak nem látja,
mindene a család,
a két gyerekért, a férjéért
él-hal,
és közben
magára is van gondja,
reggelente, miután
megfőzte, ura elé adta
az elmaradhatatlan kávé
is,
gyorsan ruhát választ,
csinosan felöltözve
indul munkába,
hiszen
a vásárlók szeme előtt
nem lehet
hanyagul, lomposan
öltözködő
nő,
na igen,
még csak
harminchét éves,
márpedig
mondjon bárki
bármit,
jóval negyven
előtt, alatt
minden nő
fiatal,
hát a világ

legtermészetesebb dolga,
ha
adnak magukra,
a megjelenésükre,
az a fontos,
ne vigyék túlzásba,
a szépítőszerrek
ne elfedjék,
hanem kiemeljék
egyéniségük lényegét,
a természetes szépséget,
a menyed ebben
most már
mérsékletesnek mondható,
legfeljebb a haját
festi át
szerinted
felesleges gyakorisággal,
de sohasem
természetellenesen
kékre vagy zöldre,
megmarad a barna
árnyalatainál,
hóbort ez is,
de ártalmatlan,
hát az ő dolga,
lelje örömét
benne,

fiad
a negyvenedik küszöbén
letagadhatatlanul
meglett férfikorba lépett,
hozzád hasonlóan
őszül,
egyebekben
a nagyapja

szakasztott mása,
ugyanúgy
testesedik, emiatt a mozgása is
akár az apádé
volt,
lassú, szinte lomhán ráérős,
mégis mindent
megcsinál idejében, mert
ő is
 dologszerető,
folyton tesz-vesz,
most már
az udvaron, a ház körül is,
hiszen teljesült
az óhaja,
tavaly ősszel, kényszerűen tudomásul véve,
hogyan a te idő
lejárt,
vagyis
a képzeletbeli falióra
megbarnult kolonca
mihamar
leér a padlóra,
és ott marad
felhúzzhatatlanul,
 átadtad,
 fiad nevére íratad
 a portát,
azóta
papíron is, a valóságban is
ő a gazda,
kedvére van a dolog,
a városi élet vágya
kihalt belőle,
és ami
még inkább

jó hír,
a gyomrára sem panaszkodik már,
talán
az örökség birtoklásának tudatában
gyökerező lelki nyugalom
oldotta nemlétezővé
korábbi kínjait,
hétvégéken, szabad idejében
szemlét tart,
a házat, a melléképületeket
mustrálja,
tervez, ötletdúsan
rendezkedik,
az öregemberesen meghajlott kéményt
már tavaly
lebontotta cserépig, aztán
újrarakatta
az aggastyánná töppedt
Gerzsenyi mesterrel,
akit
az életerő apadása miatt
ölbe emelve kellett
felrakni az állásra,
mint egy bábut,
ott már boldogult,
a fiad türelmesen adogatta
keze alá
a téglát, a maltert,
hibátlanná sikeredett az új kémény,
az alja gondosan körülvéve
rozsdamentes lemezzel,
azóta
nincs beázás,
akkor,
a padlás egércincogásos terében tűnődve
új ötlettel rukkolt ki a fiad,

*nem jó ez
így,
itt a termés
csak az egereket
hizlalja,
a nyavalyás macska meg
belepiszkol,
tárolót kell építeni
lent az udvaron,
búzának, árpának
kétfiókosat
deszkából,
a tengerinek pedig
külön kast,
a munka is
könnyebb lesz,
nem kell folyton
a padlásra mászkálni
tele zsákkal a vállunkon,
mit szólsz hozzá, apu,*

tetszett az elgondolás,
de ha kifogásod lett volna,
akkor is rábólintasz, mondván,

*nekem elég
a hetven évet
cipelni,
tele zsákkal
nehezítve
már
nem bírnám,
de engem
ne is kérdezz,
te vagy a gazda,*

*legyen úgy,
ahogy jobbnak látod,*

úgy lett,
elkészültek a tárolók,
erős gerendalábakon áll
a kocsifeljáró mentén
a szuszék, végül is
három fiókra osztva,
búzának, árpának, zabnak,
hullámpalából a teteje,
hm,
a felső deszkasort
milyen türelmesen fűrészelte
hullámosra a fiad,
hogy pala és deszka
hézagmentesen
stimmeljen,
sikerült,
nemhogy egér, még egy légy sem
juthat be a belső térbe,
a fiókok elejének alján
ügyes kis tolóajtó, amit
résnyire megemelve
zúdul a termés, pillanatok alatt
megtölti az alája tartott vödröt, zsákokat,
a tengerikás
hátul, a jószágudvarban kapott helyet,
egyszer öt méteres,
a talpgerendái térdig érő betontömbökön,
hogy aláférjenek a tyúkok felcsipegetni
az óhatatlanul elpotyogó szemeket,
az ajtaja előrelátóan
kettéosztva
egy síkban a jószágudvar kerítésével,
hogy betároláskor és vételezéskor

ne kelljen a szárnyasok közé menni,
bajos is lenne, hiszen
annyira szelídek,
menten körülfognak,
lépni alig tudsz tőlük,
amikor vizet, eleséget
viszel nekik,
ez van,
így van,
fiad felügyelete alatt
zavartalanul
működik tovább
a porta,
milyen jó érzés
naponta látni
ezt,
eltűnődhetsz
a régi mondás
ide passzoló
igazságán,

*itt
csak
élni kell,*

élni,
de meddig,
így, hetven után
frissen rakott fészkében
sötét tollazatú gondolat mocorog,
most már
ajándék
minden nap,
amit
gazdamivoltodból
a kisszoba lakójává

minősülve
megélsz,
erős akarat, bölcs belátás kellene hozzá,
mihaszna kesergés helyett
higgadtan örülni
minden napkeltének,
amíg órád koloncának súlya
működteti létedet,
és ha egyszer, sejtelveid szerint
nemsokára
elhal az óra ketyegése,
a földi dolgok
folytatását
zokszó nélkül,
bizalommal
véggépp
a fiadra, unokádra testálva,
mindenekkel megbékélve
bukni alá
a voltak világába,

vágy, iszonyat

nem csábít, nem riaszt,
szükségképpen
együtt élsz
az elmúlás
szélfúttá őszi levélként
meg-megrebbenő
tudatával,
rezignáltan
sokszor,
egyre többször
arra gondolsz,
jön-e még
számodra

új tavasz
a téli dermedtségből ébredő,
teremni vágyó földek
párásan áradó
illatával,
amit
mélyen
belélegezni
mennyei gyönyörűség
volt,
valahányszor
kerti munkára készülve
kapavasat vertél, ráspollyal
gondosan megélezted,
mert a tavasz
megsokasítja a dolgokat,
sürget a jó idő
földet lazítani, magot vetni,
hogy a létezés csíráit
dédelgető anyaföld
méhében
áldás teremjen
kezed nyomán,
étek
a hasnak,
mindeneknél különb
szépség
a szemnek,
bevallhatod,
ilyenkor
fáradtan cammogó gondolathoz
szegődik a vágy,
lenni még,
ha nem másért,
a buján tenyésző dolgok
öröméért,

ami
eszmélésed óta
minden tavaszon
istenadta jószerként
egész lényedbe
áramolva
létvágyat fakasztott,
testet és lelket egyformán
felüdített,
betelni
ezzel a csodával,
amit
mások
még csak
nem is érzékelnek,
lehetetlen, lehetetlen,

miféle anyagból
gyúrt téged
a Teremtő,
fehér sirályként
leledzel
fekete hollók között,
akik
szó szerint
károgva,
irritáló vehemenciával
hirdetik, tukmálják rád is
töredékigazságból tákolt
véleményüket,

*kár
a gőzéért,
a sok
lótás-futásért,
körömszagató fáradtsággal szerzett
jómódért,*

*hiszen
egy az élet,
és akinek
egy csepp esze van,
igyekszik
élni azt,
amíg lehet,
a végén
úgyis
mindenkit
üres kézzel
tesznek
sírba,*

micsoda
szellemi erózió
ez, ami
sorsok gerincét törve
ural
emberi butaságból emelt
átkozott trónt,
csakis
a has, a kéjvágyak
beteljesítésének
elsőbbségét
hirdetve,
a lelki kielégülés
fenséges tudatának
mindenelőtti fontosságát
semmibe véve
zülleszt
élveteg szörnyeteggé
az embert,
 téged nem,
 te ellenállsz,
 undorral elveted

a Kálmus-félék
ostoba bölcsességét,
jaj,
hagyd őt,
tartsd magad
a régi intelemhez,

*halottról
vagy jót,
vagy semmit,*

igen, Kálmus
meghalt,
bokáig sem érő tócsába fulladt
egy novemberi,
gyenge-fagyos éjszakán,
az orvosi látélet szerint

*nagy mennyiségű alkohol
tudatbénító hatása alatt,*

nesze neked,
csepp ész, élvezeti igyekezet,
ami neked
és másoknak
nem sikerült,
önnön végzete
könyörtelenül
áthúzta, semmissé tette
a léha örömök
hajszolása melletti
buzgó érvelését,
a falu szája
persze
szemernyi szájalom nélkül
ítélve

kimondta a verdiktet,

*ahogy élt,
úgy halt
a nyomorult,*

talán csak téged
bántott
ez az érzéketlenség,
két ének közt
az alig tucatnyi
virrasztó idős férfi
és az udvari lócákon ücsörgő fiatalabbak
élcelődése,
magát az éneket is csupán
ketten-hárman vittétek
őszinte áhítattal,
mert a gyülekezeti kórus
nem jött el,
a pusmogók szerint
nem szólt nekik senki,
Gubás Dezső,
a kórus előtti idők
utolsó kántora
kénytelen volt
emlékezetből diktálni,
mert a régi énekeskönyvet
a kórus megalakulásakor
elvették tőle,
egyházi döntéssel
megtiltva annak
használatát,
ott és akkor
a szükség
szó szerint
törvényt bontott,

megelevenedett, messzire zengett
az ősi
siratóénekek sokasága,
a záróének alatt
eszméltél rá,

*Istenem,
ha ilyen kevesen vagyunk itt,
ráadásul
csaknem mind
öregék,
ki fog jelentkezni
sírásónak,*

beigazolódott a gyanú,
Kálmus idősebb fiának arcáról
lerítt,
keserű szavaiból
kiviláglott
a csúfság,

*senki,
ahogy mondom, senki
nem jelentkezett,
most mi lesz,
még ha rongy ember volt is
az apám,
őt is
el kell temetni,
de hogyan,
hej, apám,
életemben is, holtodban is
szégyent hoztál rám,
öcsémre és húgomra,
boldogságos Isten,
olyan még nem volt,*

*hogy fiai
ássák meg
az apjuk sírját,
hát most
lesz,
nem tehetünk mást,*

Gubás Dezső, aki
a komor este hőseként,
fontosságának csendes tudatában
az utolsó ének végeztével
a halott mellől jövet
a tornácon megállva
vette hírét
a szokatlan fejleménynek,
pillanatnyi álmélkodás után
másképp vélekedett,

*rokonok
nem áshatnak sírt,
ilyen csúfság
nem eshet meg,*

dünnyögte fejcsóválva,
s mielőtt Kálmus fia
elkámpicsorodva
tovább kesereggetett volna,
rezgő baritonját
figyelemfelkeltően
magasba emelve
a hazainduló férfiakhöz szólt,

*emberek,
egy percre,
holnap temetni kell, de
nincsen sírásó,*

*micsoda dolog ez,
tán egészen
kiveszett belőlünk
a tisztesség,
ha a holtra nem,
legalább
a fiaira, a lányára, az unokáira
legyünk tekintettel,
hiszen
Isten szemében
mi sem
vagyunk különbek,
adjuk meg Kálmánnak
emberhez illőn
a végtisztességet,
nézzetek rám,
két kaszával a vállamon
azt mondom,
ha kell, ha
muszáj,
egyik sirásónak
itt vagyok én,
lássam, ki lesz
a másik,
a harmadik,
a negyedik,*

döbrent csendbe hulltak a szavak,
az idősebbek
szemrehányóan
pillogtak a fiatalok felé,
azok meg
csak álltak
lehorgasztott fejjel,
míg végül,
kínosan hosszúnak tűnő idő múltán

szégyenkezve, magyarázkodva
páran odasompolyogtak
Kálmus fiához,
jelentkeztek,
így volt,
beszédtéma lett
a szokatlan eset,
de vajon
hányan fogták fel
teljes mélységében
Gubás Dezső
közönyt repesztő
igazságát,
és másnap
a koporsó fölött
ígét hirdető pap
erkölcsi intelmeit,
meglepően
világos gondolatmenettel
magyarázta választott igéjét
az egészen ifjú, frissen felszentelt lelkész,
találó példázatokkal, egymás lényegéből
logikusan következő érvekkel
igyekezett
megérinteni
az emberek értelmét,
de hát
a szertartás, a hantolás végét
kevés kivétellel
türelmetlenül várva
csak bambult a nép,
mint feketébe öltöztetett,
üvegesen dermedt tekintetű
szoborcsoport,
bizonyossággá lényegítve
benned

a sejtelmet,
valami fontos,
az emberi önvaló
láthatatlan, tapinthatatlan
szellemi szövedékből teremtet
jobbik része
már nem
magasodik
lombos-jegenyésen
a másik,
a gyarlóbb rész
alantas ösztönökkel burjánzó bozótosa fölé,
igen,
ez a jobbik rész
mára
elsatnyult, ágait
bolond ideák dühödt szele
tépi, tördeli,
törzsét pimaszul
befutják, fojtogatják
a talajszintű vegetáció
érdemtelenül magasba vágó
indái,

így
él és virul
Isten ellenképe,
az ember
mértéktelenül önző
másik énje,
miáltal mennyi,
az értelmes kiteljesedés
lehetőségétől
megfosztott
ember, család, nagyobb közösség léte
az állaténál származásosabb vegetáció
szellemi sivárságára,

végső soron
pusztulásra ítélve,
igen,
Isten képére teremtet
igazi mivoltából
kivetközve
az ember
elaljasult,
látása beszűkült,
csak a mára,
önmagára
fókuszál,
a falánk tekintetével érzékelt
időbe, térbe
csak pillanatnyi érdek,
a holnap igénye,
az embertársak megbecsülése
már nem fér be,
pedig
jelzik a jelek,
mennyire
ingatag, törékeny
a könyörtelen szerzésvágyban
szükségen felül
bitorolt örömökkal kibélelt,
erős várnak vélt
emberi, családi, közösségi
kényelmes kisvilág,
elég egy
kiszámíthatatlanul
váratlan, erőteljes,
a kényelem bűnének
élvezetére berendezkedett
vegetáció
gyökereit felszaggató
változás,

máris leomlanak
a magánvárak
ronthatatlannak hitt falai,
marad
a létküzdelmek
fáradtságát,
kínját,
felelősségét
rühellő
ember, család, közösség
tanácstalanul,
védtelenül,
menthetetlenül
kiszolgáltatva
az enyészetnek,
ez lesz
a testi és szellemi
restség
iszonyú ára,
és nem adatik
kegyesen
fizetési haladék,
prücskölve rebegett panaszt,
jóvátételért sóvárgó folyamodványt
engesztelhetetlen szigorral
elutasít
a természet
elsődleges, megfellebbezhetetlen
törvénye,
mint égetnivalóan rossz kölykök
égbekiáltó vétkét
a háborgó szülő,
csakhogymeg
egyre kevesebb az ilyen
szigorú szülő,
éveik számát nézve

felnőtt,
lelki, magatartásbeli szempontból
kiskorúságban rekedt
házaspárok,
újabbán csupán
úgynevezett
élettársak
utódai
az utcán, sivár aszfalton
nőnek fel,
mert a szülők,
ha éppen
ahhoz van kedvük,
képesek
a nemzésre,
de a nevelésre
már nem,
nincs hozzá
akarat,
nem jut rá
idő
az életcéllá lényegült
szórakozástól,

mert
nem tudják, bele sem gondolnak,
micsoda
esztelen módi
fizetésnap után
has és torok
üdvéért
két kézzel szórni
a pénzt,
 így lesz
 pár napig
 hopp,
 azután

hetekig
kopp,
a józan ész
belederméd
ebbe a felelőtlenségbe,
hát a te Fürgéd
állat,
de őt
arra készíteti
egészséges ösztöne,
hogy az étket,
ami jóllakás után marad,
csontot, kenyérdarabot
az uborkás lugas bakhátába elásva
tartalékolja magának,
persze,
buta túlzás lenne
azt hinni,
hogy Fürgének
több esze van,
mint a havi munka fizetségét
mihaszna hívságok csábításának engedve
könnyű szívvel pazarló
embernek,
csak arról van szó,
hogy a te Fürgéd
természetes ösztönvilága
épen, sértetlenül
működik,
az emberi
ösztönt és értelmet pedig
feldúlta
őrült elmék futószalagján gyártott
hülye értékrend,
a mának élés
fölöttébb csábító,

de következményeiben
az értelmes életet
ellehetetlenítő
törvénye,
ami
elmosza, felemészt
az elcsábulásra hajlamos
ember, család, közösség
képességét
az ellenállásra,
a létezés
kínnal, verejtékkal kialakult
rendjének
megőrzésére,
vigasz,
de istenigazából
nem boldogít
a tudat,
hogy fiad családja
szerencsére
mintha
a kevés kivétel
egyike
lenne,
ő, a fiad
megtanulta
tőled, tőletek,
hogy több
a butaságnál,
mert jóvátehetetlen vétek
csak a mának élni,
hogy a holnapok gondja
akkor és annyival
lesz
kevesebb, könnyebb,
amikor és amennyit

már ma
vállalunk belőle,
ezért szorítja, korlátozza
épp csak megengedhetővé
menyed időnként meg-megújuló
költekezési mániáját,
jó példa rá
unokáid esete,
akik
már kisiskolás korukban
nyafogtak
zsebtelefonért,
a menyed hajlott rá,
hiszen
úgymond
a többi gyerekek is van,

na és,

mordult fel zordan
a fiad,

*ha másoknak
nincs eszük,
muszáj, hogy a miénk is
elmenjen,*

aztán
enyhültebb hangon
hozzámondta,

*bárhogy számoljuk,
két mobil
használtan is
ezernél több pénzbe
kerülne,*

*ennyit
feleslegesen
nem hajítunk ki,
amúgy is
kicsik még a fiúk,
majd kapnak telefont,
ha betöltik
legalább a tizenhatot,
addig
spóroljanak a zsebpénzükből,
hogy belepótolhassanak,
hogy megértsék,
semmi sincs
ingyen,*

kedved szerint szólott,
elégedetten, kicsi büszkeséggel
konstatáltad,

nem veszett kárba
a nevelés,
a példamutatás,
hozzád hasonlóan
ő is
ellenérzülettel viszonyul
a józan mértéket elvető
dőre mentalitáshoz,

mert
mi más,
ha nem
elképesztően felháborító látvány
az utcán
a szegénységtől köztudottan
szinte szarni sem tudó
Meszesék
grófkisasszonyt mímelve
mobilozó csitri lánya,

bezzeg a házuk
utcára néző ablakán
koszos lópokróc lóg,
mert nem áldoznak költséget
egy tisztességes függönyre,
ő meg
drága pénzen vett
zsebitelefonon,
kacarászva diskurál
idegborzolóan jelentéktelen
dolgokról,
ráadásul
a negyedik szomszéd előtt
szintén az utcán ácsorgó
hasonszörű barátnőjével,
költi a pénzt esztelenül,
ahelyett, hogy odamenne
a másikhoz,
összedugnák a fejüket és elfecserésznének
kedvük szerint
telefon nélkül,
tudod, hogyne tudnád,
emiatt nem ő, a gyerek
felelős,
hanem
az apja és az anyja,
akik mindezt
hagyják, eltűrik,
még büszkéek is rá,
hogy ők
mindent megadnak
a csemetéjüknek,
ne érezze magát
kevesebbnek
a többi
elkényeztetett kölyöknél, csitrinél,

az ilyenek
soha nem fogják
felfogni
a számodra egyértelmű
igazságot,

*minél többet adunk
érdemen, lehetőségen felül
a gyerekeknek,
annál kevesebbet
kapunk vissza tőlük,
amikor
egyszer majd
elaggottan
rájuk szorulunk,*

szomorú,
nagyon szomorú,
hogyan az újság
lelkendezve ad hírt
a járás túlsó felének nagyfalujában
megnyílt

öreges otthonáról,

ahol
nyugdíjuk
jókorá szálalékaért cserébe

*semmire sincs gondjuk,
főznek és mosnak rájuk,
ápolják a rászorultakat,*

emiatt
nem lelkendezni,
szégyenkezni kellene,

hiszen
idegenek gondjára bízva
szülők, nagyszülők
csak azért,
mert a fiatalok
mai, pörgősnek nevezett
életritmusában
állítólag
nincs idő
a vérségi kötelék szentségét tisztelve,
a tőlük kapott gondoskodást
kötelességszerűen meghálálva
istápolni őket,
mert ők,
a mára elaggottak
annak idején
a saját földjükön
vagy napszámban
napról napra
szó szerint
látástól vakulásig
dolgoztak,
mégis, a dolgok
természetes rendjét követve
gondoskodó szeretettel vállalták
gyermekük felügyeletét,
ha kérdeznék, meghallgatnák
az ilyen otthonba száműzöttek
befolyásolatlanul őszinte véleményét,
akkor azt,
azt is
meg kellene írni az újságban,
hogy

*nincs az a muszájintézmény,
ahol*

*idegenek
mégoly kedves gondviselése
legalább részben pótolhatná
a családi otthonlét
vágyott, megszolgált
örömét,*

mire gondolhatnak,
hogyan érezhetnek
a létezés eleven sodrából
életfogytig
könnyörtelenül kiközösített
emberek,
otthon helyett
az intézményesített gettó
társas magányában megidézve
a múltat,
az ifjúságot, a családalapítást,
a gyermekvárás
boldogságos izgalmát,
a szeretetteljes nevelés
gondját és örömét,
a dolgok ígézetében
csorduló
mindennapi verejtéket,
és a tőlük telhető
gondoskodást
utódaik közönyével
összevetve
fájón érzékelik
az irdatlan különbség
iszonyatát,
hej,
az öregekkel való
efféle
embertelen

bánásmódért
valaki felelős,
 ha majd
 őket,
 a mai fiatalokat
 sújtja
 számkivetettség,
 akkor
 talán
 megértik,
 micsoda bűn
 a vér szavára
 süketen
 elhárítani
 a türelmes gondoskodás
 kötelességét,

te
ilyen értelemben
a sorsod felől
nyugodt lehetsz,
fiad
szellemissége
innen nézve
azonos a tiéddel,
eszébe sem jut
tovább üzni téged
a kisszobából,
és hogy
külön szobád van,
rendjén való dolog,
hiszen
éveid számánál fogva
eleve
külön dimenzióba
kívánczol
a közös fedél alatt,

ami adott,
de ki tudja,
meddig dacolhat
a fiadba plántált értékrend
a csábosan önmagukat kellettő,
valójában
agresszív, rontó hatásokkal,
lesz-e benne
elegendő
erő, akarat
szigorún szerető figyelemmel
ápolni, erős tölgyé nevelve
örökül adni
unokáidnak
a tőled kapott
erkölcsi tartást,

ám
ne ess
te is
a szerénységtelenség
bűnébe,
hiszen
csak hiszed,
hogyan a te értékrended
tökéletes,
mert ami emberi,
sose lehet
makulátlan,

ne feledd,
te sem csak
elszenvedtél,
okoztál is
sérlemeket
igaztalanul bántó
szóval, tekintettel, indulattal,
mikor a benned, veled

együtt élő
szörnyeteg
erőre kapva
feldúlta a lelked,
s ezért
szavad, tekinteted
ahogy esett, úgy
puffant, sújtott,
van rá időd, belegondolsz
sokszor,
mennyire igaz
rád vonatkoztatva is
a költő felismerése,

*én úgy vagyok,
hogy már
százezer éve
nézem,
amit meglátok
hirtelen,
egy pillanat, s kész
az idő egésze,
mit százezer ő
szemlélget velem,
látom, mit ők
nem láttak,
mert
kapáltak, öltek, öleltek,
tették, ami kell,
s ők látják azt,
az anyagba szálltak,
mit én
nem látok,
ha vallani kell,*

igen,

bevallani
a szégyent,
mikor sűrű
emlék- és gondolatrajzásban
eljutsz
a beteljesedett hetven utáni

számvetés

muszáj-pillanataíig,
és a mérlegen
vélt erények, valós gyarlóságok
borzongatóan rezzenéstelen
egyensúlyát
látod,
amit
javadra
vigaszként
nem borít fel
a sejtés,
 hogy mások mérlegének
 egyik serpenyője
 alábukna mélyre
 vétkaik
 sokasága, súlya
 alatt,
 ha egyáltalán
 számba vennék
 a rosszat,
 amit
 a létezés napkeltéjétől
 annak alkonyataíig
 akarva-akaratlan
 elkövettek,
mégis,
miért csak így,

alkonyod bíbor küszöbén
érzékeled
a belső parancsot,
szigorú mustrára készen
szembesülni
elaggott önvalód
lényegével,
 egy korábbi
 hiteles leltár igénye
 talán
 rábírt volna,
 hogy pironkodva
 magadba szállj,
 és jobbik éned
 szavának, mosolyának, jótettének
 szaporodó jeleivel
 terheld süllyedésig
 a mérleg
 serpenyőjét,
most már
késő,
a jóvátétel esélyét
agyonnyomta hetven éved
súlya,
ténylegesen
érzed, mocorog
minden porcikádban,
felkavarja a lélek
pillanatnyi nyugalmát is
a sejtelem,
 ezzel a téllel
 odavész
 léted folytatásának
 reménye,
igen,
behavazott

utolsó utad
végére
érve
rettenet és remény iránt
egyaránt
közönyösen
buzs alá
a voltak világába,
ahol
Ő
talán
mosollyal,
megbocsátóan szelíd szóval
fogad,

*kedves párom,
pályádat
te is
megfutottad,
a jó szándék üdvének
hitét
megtartottad,
álságokkal dacolva
ember
akartál, tudtál
maradni
az utolsó lélegzetig,
hidd el,
a legfőbb mérce szerint
csak ez számít,
Isten kegyelméből
a létezés keserveitől
megszabadítva
itt már
megpihenhetsz,
pihenj*

*szenvedéstelenül
az idők végezetéig,*

igen,
Ő
nem mondhatna
mást,
de méltó-e
kegyelemre,
aki
lángokkal csapkodó
szenvedésben
hánykolódva
végül
vitatni, megtagadni
merészelte
az isteni gondviselés
bölcsségének
hitét,
 mentség
 erre a bűnre
 megbánás nélkül
 nincs, nem lehet,
csakis
arcpirítóan
szégyenteljes
bűnbánat
adhat esélyt
a megbocsátásra,
mert arról is
beszél a Szentírás,
Isten

*utálja
a bűnt,
de*

*szereti
a bűnöst,*

na igen,
de hát
csak együgyű lélek
hiheti
gyanakvás nélkül
a dolgok
ennyire lecsupaszított
egyszerűségét,
aki
a maga baján
felül
világnyi gondot
érzékel,
gyöngye vállára emelve
cipel,
és bár
a megváltás
aranyból kalapált kulcsát
hiába keresi,
földöntúli megtorlásként
kilátásba helyezett kárhozattól
rettegve
nem tagadhatja meg
felismert igazságait,
ha hitvány önérdék
kíváncsian szerinti
mégis
megtenné,
akkor
az emberi létezés
élhető rendjéért
aggódó,
és ezért

Istennek tetsző
jobbik énje
lappadna
tartalmatlanná, hiteltelenné,
hát
nem,
inkább
maradjon jussod
a vergődés,
pólusok
vonzása és taszítása
közt
legyél
átkozottul egyedien
rúgkapáló lény,
bigott hívek
és elvetemült istentagadók
egymásra acsarkodó
falkái között
kétségbeesetten csaholó
fekete puli,
kötelességszerűen
féltve a nyáját
farkas-veszedelemtől,
de a bégető együgyűség
bűnétől,
egymás
fanatizmusának
jóvátehetetlen
kártételeitől is
olyan időben,
amikor
vitatható, mégis
érvényes igazságként
kőbe véshető
lenne

a koponya belső terében
röpködő gondolat,

*aki
hiszi,
annak
van Isten,
aki
a tagadás üdvét
hiszi,
annak
nincsen,*

a költő is azt írja,

*megigazulhatok
bármilyen
balga hitben,*

csak hogy a költői gondolat
csattanós másik fele
vesszősen az elmét sújtva
kijózanít
a dőre kábulatból,
mert figyelmeztet,
a balga hitben való
megigazulás
csupán

*túl
a kenyérgondon,
innen
az értelmen*

lehetséges,
ezért

kiábrándítóan kevés
a végső, teljes
üdvözüléshez,
hm,
rámeredhetsz
sürgető tekintettel
kisszobád plafonjára,
a fehér sivatag
szűk négyszögén
nem terem
válasz
tüskésen sokasodó
kérdéseidre,
mi végre,
kinek üdvére
a kín, a káosz,
kő kövön
miért nem maradhat
a lelki felfordulásban,
égi, túlvilági
szemmel nézve
mi értelme
elméd vesszőfutásának,
hiszen téged
nem sújt
kenyérgond,
létedet
a fiad, a menyed
oltalmában
biztonságban tudhatod,
ráadásul
túl a hetvenen,
amikor nemcsak
minden nap,
de kakukkszavú óra,
szaporán ketyegő perc

is
kimérten adagolt
alamizsna
na,
hát ez az,
alamizsna,
aminek örül
az együgyű lélek,
de a másik,
az emberlét
tátongó nagy hiányait érzékelő
szerencsétlen
a tökéletességből való kisemmizettség
megalázó tudatától
szorongattatva
mérlegel
sorsot,
faggat és vádol
törvényt,
emberi méltóságot roncsoló
korszellemet,
mert a világnyi káosz
kavargó örületén át
pillanatokra bár, de
belelát
a dolgok,
izmusok,
jelenségek
szövevényébe,
nevükön nevezve
próbálja elválasztani egymástól
az okot
és okozatot,
újra meg újra
látni, számba venni
kényszerül,

micsoda rettentő
erők, törekvések
terelik
angyalszárnyú ármánnyal
szűkre mért ketrecbe
az ember,
a család,
a közösség
boldogulásának
ártatlan, ártalmatlan
szándékát,
őket,
a kiteljesedés esélyének
elorzóit,
a menyasszonyruhába bújtatott
szörnnyeteg-izmusok
kiagyalóit,
tűzzel-vassal, ravaszsággal
érvényesítőit,
a verejtékkel teremtetett javak
elorzóit,
a lét
csillapíthatatlan étvágyú
parazitáit
kellene
szakszerű könyörtelenséggel
karóba húzni,
mint a szerb író regényében
épülő híd
lerontásán
éjszakák leple alatt
buzgólkodó
szabotőrt,
aki
jóhiszeműen
célt és módszert

tévesztett,
tehát
vétlen volt,
de
a mai
negatív szellemi erők
pontosan tudják,
mit és miért
cselekszenek,
lételemük
az emberi, közösségi tudat
becsülhető értékrendjének
feldúlása, eltiprása nyomán
tomboló káosz,
így,
a lelkiekben már kifosztottan
bambuló sokaságot
uralva
gátlástalanul
csupaszítják le az embert
anyagiakban is
gatyaszárig,
mert
a teremtmény ember munkáját
megcsúfoló
ördögi logika szerint
őket illeti
minden teremtmény érték,
józan ésszel felfogni
lehetetlen,
mi végre
ez a kielégülhetetlen,
soha nem látottan
bűnös kéjvágygal dúsított
mohóság,
hiszen ők sem

fordulhatnak vissza
a létezés alkonyatától,
előbb-utóbb
alámerülnek drága pénzen bérelt
sírjukba

üres kézzel,

hm,
a dühöt, keserűséget
olcsó lőrék
búfelejtő mámorába fullasztani hajlamos
sorstársaid esetében
kifogásolhatóan, elítélhetően
gyarló mindennapi valóság
így lényegül át
megkérdőjelezhetetlen, megfellebbezhetetlen
alapigazsággá,
hiszen
a jussukul szabott
sivár vegetációban
szinte
rákényszerülnek
a vigasznak vélt,
ketrecből kinyújtott kézzel elérhető
silány örömök
habzsolására,
amazok,
az egyes ember,
a család,
a közösség
ketrecei kulcsának őrzői
végső soron
oktalan szándékkal
halmozzák mértéktelenül
az anyagi javakat,

hiszen azok
verejtékkel kiérdemelt
töredéke
elég lenne
a létbiztonsághoz,
emberek, családok, közösségek
áhitott boldogulásához,

ó,
hetvenéves
gyermek,
hát csak te
gondolod így,
a paraziták
szemében, világában
más
a mérce,
ők szabnak
törvényt
Istentől elrugaszkodott
torz énjük
üdvére,

de csitt,
bátorságod
az ítélkezéshez
ne legyen,
hiszen
te is
elvetetted
Istent,
ebben a bűnben
akaratlanul
egy vagy velük,
hát nincs
jogod
mérni, megítélni
a világnyi mocsokban

nyálkásan élvezkedő
bűnösöket,
ráadásul
tudod,
tudomásul vetted,
Isten

*utálja
a bűnt,
de szereti
a bűnöst,*

micsoda helyzet,
nyüzsgő
gondolatokkal, rémképekkel
hadakozva
bárhová sújtasz,
gyarló önmagadat
találod telibe,
és döbbenten
ráeszmélsz,
már megint,
még mindig
ott vagy,
ahová, ameddig
az önhittség
magabiztosságával
elmerészkedtél,
 az istentagadás
 lidércfényű pillanatánál,
 amikor
 megállt veled
 az idő,
a percek, az órák, a napok
a természet rejtélyes rendje szerint
ketyegnek

gyors egymásutánban
tovább,
de az a pillanat
irdatlan súllyal telítve
megfeneklett
az idő medrében,
sebes sodrású
gondolat, szándék
elmosni, tovább görgetni
a múlt fájdalomtalan
messzeségébe
nem,
csak
zuborgó örvényt kavarva
körülfolyni
képes,
 ebbe az örvénybe
 fullad bele
 nyomorultul
 nap mint nap
 minden nyugalmat ígérő
 új pillanat,
 hogyan legyél
 már itt, most
 önvétked kínjainak kiszolgáltatott
 eretnek,
az vagy,
balgán összegereblyézett
érvek, vádak
ígézetében
az isteni gondviselés
vélt igazságtalanságait
ostorozva
bizony elfelejtettél
valami fontosat,
 szégyen izzásával

lelket emésztő
máglyatűz
a jussa annak,
ki a Szentírás ígéire
szemrehányóan
szót emelni
merészel,
és végül
reménytelenséggel sújtottan
elfordulni kész
Istentől,
ezt tetted,
konokul elszabotáltad
a Miatyánk
esti mormolását,
és akkor
megtörtént veled
a csoda,
 lefekvés után, álmodban
 buggyantak ki szádból
 az ima könyörgő szavai,
és felébredve,
még kábán,
de már
magyarázatot keresve
a jelenségre
mindig ugyanaz a gondolat
repdesett elmédben,
 hiába
 ragaszkodtál el tőle,
 Isten
 ragaszkodik hozzád,
mert benned él,
álomi imára bírja
peres szádat,
mintha

így
üzenné neked,
botor kételkedőnek
a nyilvánvalót,
számodra sincs
sehol
más
remény, menedék,
csak az ő
mindenekfölöttien bölcs
jószágában,

ő
az idő
eredetforrásának
kibuggyanása óta
tudja,
te is
értsd meg,
fogadd el,
a gyarló embert
csak a remény
élteti, tartja meg
az ő képeére teremtet
embernek,
az oktalan vágyak
beteljesülésének bizonyossága
kivetkezteti
alázatra teremtet önvalójából,
a bírvágy sikerének
hamis ígézetében
uralkodói trónt követel,
és annak bitorlójaként
elkényelmesedve
már csak
parancsolni,
kedve szerinti

engedelmességet
elvárni, követelni
képes
másoktól,
a létező Mindenektől,
pedig
ő is
porszemnyien
apró lény
a teremtésben,
kinek sorsát
megkérdőjelezhetetlen
felső törvény,
akarat,
az isteni gondviselés
igazgatja,
mert
bolond szelek forgataga
könnyedén
felkapná, elsodorná
dicstelen önvesztébe,
jöhet, jöjjön
a nehéz sóhaj,
koppanjon homlokodon
a tudat ökle,
te magad sütötted
bőrödre, lelkedre
az istentelenség
bélyegét,
mert
a szabad létezés
béklyójának vélted,
nem tűrted tovább
az alázat
ágaskodó énedet
kordában tartó

kötelességét,
emlékezz,
az Ő
csillaghullása
csak a lélek
szövedékét szaggató
fájdalom felpanaszolásához adott
jogot,
lázadozásra nem,
önhittséggel telítődve
mégis
perlekedni merészeltél
Isten ígéivel,
mit értél el vele,
hiszen
rajtad, általad is
beigazolódott
a régi igazság,

*az idő
gyógyít,*

tíz év
átlátható messzeségéből
már nem pulzál
véres elevenséggel
az Ő
elvesztésének
eszélős tekintetet forgató
kínja,
a múltó
napok, hónapok, évek
rejtélyes lényege
bevonta
gyógyírral
a lélek sebet,

betöltötte a tudatvilág
ürességét
az Ő
egykorvolt
létének, fényének
emlékével,
most már az álmok is
megidézik, visszahozzák
Őt,
így lényegül
más minőségű
folytonossággá
az együttlét
Vele,
istenem,
hát
jobb ez
így,
mint ha

perben, haragban

kenyeret törve
vesztetted volna el
Őt,
ahogy
mások másokat,
ha eddig
nem volt,
most végre
legyen
bátorságod
hálatelt alázattal
bevallani,
Ő
ajándék volt,

nem csapodár
véletlen folytán
kaptad
éppen te
a körülötte rajzó legények
közül,
sokkal inkább
Isten kegyelméből
lett a tiéd
az Ő
éterien tiszta
lelki és testi
szépsége,
hogy tekintetében,
sokszor csilingelő,
nemegyszer türelmesen
korholló szavainak
szelíden csobogó értelmében
megmártózva
eredendően barbár
férfi-éned
hozzászépüljön
az Ő
csillogó tekintettel,
féltő simogatással,
szentséges ösztönnek engedelmes
mohó öleléssel
érzékelhető
lényéhez,
harmincvalahány
közös esztendő
tanúsítja,
megtörtént
a legnagyobb jótétemény,
Vele, Általa
boldog részese

lehattél, voltál
a csodának,
ami szemed látómezejében
közel és távol
oly keveseknek
adatik meg,
és te
hitedből sértetten
kivetkőzve
hála helyett
közönyös idegenné
degradáltad,
váddal vesszőzted
Istent,
igéit
eltiltottad
elmédtől, ajkadtól
ember,
balga ember,
nézd a leltárt,
mit nyertél
az istentelenséggel,
hiába
akartad, remélted
pogány ősök
Földanyácskájának
oltalmát,
ő a régmúlt
írdatlan messzeségében
tündöklük,
te a mában élsz,
hát hogyan
emelhetett volna
ölének menedékébe,
nem is volt
a tiéd,

te sem
az ő
rajongó gyermeke,
téged
eszmélésed pillanatától
keresztény hit igéi
istápoltak
szigorú szeretettel,
hogy esendő lényed
térben és időben kiszabott
útján járva
hozzád méltó módon
érzekeld,
elviseld
a létezés örömét
és kínjait,
mert az isteni lényeg
kicsinyített mása,
elméd
a Mindenek dolgainak
végtelen szövevényét
ritka pillanatokban
megsejtve
óhatatlanul
elámul, megborzong,
de a napok és éjszakák
váltakozására
rácsodálkozva
vigasztaló tanulságul
megfejt
a nagy titkok
érvényes töredékét,
a

*derűre
ború*

egyszerű bölcsességét,
és
tétován bár,
de tovább lépve
újra és újra
felfedezi
a másik
beszédes nyilvánvalót,

*hétágúan zuhatagos
fényben is
elűzhetetlenül
ott
az árnyék,*

a lelket aranyozó
világosság,
a félelmekkel riogató
sötétség
megmásíthatatlan
kettőssége
a létezés egészének része,
emberi botorság
az egyikre
repesve vágyni,
az egyiknek
gyermekmód
örülni,
a másakra
nemet gondolni,
a másiktól
rettegni,
ahogy te
tetted,
és a kudarc

rád omló keserősége
a veszteség okozta
gyásznál
talán
elviselhetetlenebbül
meggyötört,
ez a szenvedés
lenne,
lehetne
dadogó magyarázat,
egyetlen
mentséged,
mielőtt
Isten
szigorú bölcsességének
kiszolgáltatót
lényed fölött
kimondatik
a végső ítélet,
mert az ember
senkit,
önmagát sem
minősítheti
elfogultság nélkül
jámbor özikévé
vagy
garázda dúvaddá,
az igaz ítélet
joga, képessége
elérhetetlen magasságban
uralkodó,
csak a hit
szent konokságával
érzékelhető
felsőbb hatalom
birtokában,

aki, ami
Isten,
vissza,
visszatérni
az ő kegyelmébe,
simogató és vesszőző
oltalmába
csak a Tragédiában mennydörgő
szavakat motyogva
lehet,

*mondottam, Ember,
küzdve küzdj,
és bízva bízzál,*

de jaj,
a küzdés
dühöngő másvalóddal
a jámbor lélek feldúlt nyugalmanak
romjain
elkeserítően,
visszarettentően
kétesélyes,
hogyan is
kerekedhetne
szelídség
a benned
sértetten háborgó
robosztus vak erő fölé,
igen,
csak Isten
vigyázó, oltalmazó
segítségében bízva
teremthetsz
békességes rendet
káoszban vergődő,

megosztott bensőd
kisvilágában,
és akkor,
mint mindig,
hitelessé bizonyosodnak
az Ő
képzelt szavai,

*pályádat megfutottad,
a jó szándék üdvének hitéhez
álságok közt is
visszatérve, ragaszkodva
ember tudtál maradni,
hát Isten kegyelméből
adatik neked
méltó juss,
háborítatlan nyugalom
az idők végezetéig,*

így
kellene
lennie,
megtartani Istent,
hogy ő
megtarthasson téged
ebben
az emberi göggel
teremtett
káoszban,
amelyben,
ahogy a költő írja
örmény püspök
keserű imát mormoló szájába adva
a szót,

szentatyám, hallod,

*bomlik a karám,
pásztora ellen fordul
a jámbor barom
s öklelő szarvában
ott a halál,*

hát igen,
itt, a faluban
szemed láttára
feslik
az évezredes hit szövete,
Isten házában
már csak
tucatnyi férfi, kétszer annyi
lány és asszony
hallgatja
a vasárnapi igét,
de otthoni kényelemben,
vagy a házak előtti
lócákon ücsörögve
egyre többen
portabejáró
hamis próféták,
gombásan elszaporodott
kisegyházak szószólóinak
együgyű érvelését,
ami
kiszakítja őket
a felszentelt templom
vonzásából,
hogy végül
vakbuzgó engedelmességgel
beoltva
ők is
csapatosan
a falut járják,

hízalgő hangon
győzkődjék
a létgondok fáradalmait
vasárnapi pihenéssel
felejteti próbáló
embereket,

*testvér;
csak a kiválasztottak
üdvözülnek,
a többiek,
akik
gőgősen, gőnyosan
vagy közőnyős legyintéssel
megtagadják
az engedelmességet
Jehova akaratának,
bizony mind
jajveszékelve
a semmibe hullnak, amikor eljön
a világvége,
amikor Jehova
rettenetes erővel
kezébe veszi,
megrázza
ezt a bűnös világot,
ha belegondolsz ebbe,
ha üdvözülni akarsz,
számodra sincs
más út,
csak a kiválasztottaké,
legyél hát
testvérünk a hitben,
mert mi
azok vagyunk,
kiválasztottak,*

hozzád is jöttek,
téged is
megkönyékeztek
nagy bajodban,
amikor
a gyász
könnyörtelen dúvadja
marcangolta
cafatokra
perceidet, napjaidat,
szó se róla,
a vagyonka-menekítő
árvízi epizód miatt
kiolthatatlan
ellenérzülettel
hallgattad őket,
bármennyire buzgón
forgatták a szót
ketten
egy ellen,
vagyis hát
szerintük

*érted,
nem ellened,*

azzal nem számoltak,
hogy a kezedben, tekintetemben
elnyűtt Szentírásból
semmi újjal,
meghökkenítő következtetéssel
nem tudnak
megfogni, magukhoz édesgetni,
minden irritáló
okoskodásukra

csattanósan megsemmisítő
választ kaptak,
de hiába,
a jól érzékelhető
zavarodottságból
kikapaszkodva
még inkább
vehemensen
új, más
érveléssel
hozakodtak elő,
tisztára úgy festett a helyzet,
mint a mesebeli
szörnyetegé,
amelynek levágott fejei
újra kinőnek,
ez a pimasz,
ellenérveid lényegét
felfogni képtelen
vagy elbagatellizáló
magatartás
kiprovokálta belőled
a keresetlenül goromba szavak
özönét,

*Janó, te
nem példálózhatasz
damaszkuszi úttal,
mert azon is
luxuskocsin furikáztál
piroskönyves elvtársaid közül
másfajta kiválasztottak közé,
akikkel
képes vagy olyasmit
művelni,
amire*

*még a pártban sem
biztatott senki,
jámbor álarcot öltve
járkálsz, agitálsz,
erőlteted másokra
saját új hitedet,
amelyben most
megigazulni véled
magadat,
de ha fordul
megint a világ,
te is fordítod
a köpönyeged,
már csak
ezért sem hiszek neked,
Kancsi Jóskát
ismered,
ő is belépett, ott volt
évekig
a pártban,
de mihamar belátta,
szűk körben bevallotta,
szarba lépett,
cefetül érezte,
korholta magát,
szerette volna
visszacsinálni
az egész pártosdit,
de nem merte
vállalni
az üldözött
fekete bárány
szerepét,
csak amikor
az idő vasmarkában
megroppanni látszott*

a veres birodalom,
akkor
hajította vissza
undorral,
elsőként
a piros könyvét,
és azóta
még pironkodva,
de már tiszta lélekkel,
emelt fővel
jár templomba,
látod, neki
elhiszem,
hogy ő
megszenvette
a damaszkuszi utat,
Marcsa, te meg
menyecskekorodban is
a hatalom, a hatalmasok
riherongya voltál,
csakhogymód
jómódban élhess,
most meg
szentasszony szerepében
tetszelegsz,
mert ma már
Jehova tanújaként remélsz
hasznót,
ami persze
megadatik,
vagyis hát
kikaparod, megszerzed
magadnak
hittársaiddal együtt,
csak egy példa,
a nagy árvíz után

*Erdész Karcsi fia
millió pénzeket
szerzett az anyaországból
a hajlék nélkül maradt családoknak,
hogy a szűken mért
állami kompenzációt kiegészítve
felépíthessék az új házukat,
az a fiú
nem azt nézte,
ki református, ki katolikus
vagy
Jehova tanúja,
helyszíni szemlével megállapított
rászorultság alapján,
a tényleges károsultak
teljes egyetértésével,
méltányosan
osztotta el a pénzt,
közületek is kapott belőle
három család,
mert így diktálta
az emberi tisztesség,
ami nálatok
ismeretlen fogalom,
mert a segílyt, amit
ti kaptatok
nyugati hittársaitoktól,
senki mással
nem törődve
magatok közt
osztottátok el, pedig titeket
nem öntött el a víz,
na, ezek után
milyen jogon
játszod a szentet,
az üdvözülésre*

kiválasztottat
éppen te,
aki a fiad esküvője napján
sem voltál hajlandó
belépni a templomba,
hát
milyen anya
az ilyen,
a szemedbe mondom, te
szerencsétlen,
ahol te
üdvözülni vágyasz
vagy tudsz,
abban a hitben
nekem
semmi keresnivalóm
nincsen,
így vagy úgy,
a gyász fájdalmában
kétségekkel is meggyötörve,
a tökéletesség hiányát
érezelve, felróva
sem hagyom el
hitemet,
ami eszmélésem óta
felnevelő
apám és anyám,
akiket
megtagadni, elutasítani
akkor is
főbenjáró vétek
lenne,
ha a mostohaság bélyege
letörölhetetlenül
a homlokukon virítana,
na,

*ezt a vétket,
a mostohaság vádjának,
a megtagadás bűnének
förtelmét
a ti
erkölcsi mérce szerint
tisztátalanabb
tanaitokért
nem vállalom,
uraitok, parancsolóitok
talán
megbocsátják nektek,
hogy az én lelki váramat
hiába ostromoltátok
szánalmas érveitekkel,
hiszen
fogalmatok sincs
a belső világomban szétáradó
keserűségről,
amelyben fuldokolva
hajlamos vagyok
perlekedni
Isten
néhány ígéivel,
de az ő
mindenhatóságának
tagadására
sose vetemedtem,
annak felfogásához pedig
nincs szükségem
a ti
úgynevezett
segítségetekre,
menjetez hát,
veletek a vitának
semmi értelme,*

*ti
műanyagból eszkábált
dőre hit
együgyűvé kábított
ügynökei vagytok,
ezért
nincs, nem lehet
semmi dolgom veletek,
hagyjatok engem békén,*

így, utólag mérlegelve is
vállalod
az indulatos
ítéletet
a lélekvásárlási szándékkal buzgólkodó,
ájtatosságot csak mímelő,
tőled dolguk végezetlenül távozó
agitátorok fölött,
mégis

tűz az arcodon,

a szégyené,
mert
a mindennapi ima
elszabotálásával
mégiscsak
elkövetted
a hitehagyottság
bűnét,
azt képzelted,
okod és jogod
van rá,
szemrehányóan dohogva
kifogásolni
az ellentmondásokat

isteni ígék
és a valóság
közt,
 ilyen
 a szemed láttára elkövetett,
 ordítóan igazságtalan
 kivételezés,
hiszen Kálmust,
szerencsétlen sorsú
felebarátodat
annak rendje szerint
a patakparti sírkert
megkezdett sorának
lejtőre futó végén
temették el,
és bár
utána, mögötte
maradt még hely,
 Lajosnak,
 a fiatalon elhunyt,
 amúgy jóra való presbiternek
 új sort kezdtek
 fent a dombháton,
megbotránkoztál,
de magadba fojtottad
a véleményedet,
amit elsuttogott
helyetted
ott, a helyszínen
Erdélyiné, a szokimondó asszony,

*na,
ezt a kivételezést
nem bírom,
ez
felháborító,*

gyenge örömmel
töltött el
a tudat,
hogy nem vagy
egyedül
a kifogással,
mások is
tudják, vallják
a Szentírás tanítását,

*személyválogatást
ne tégy,*

és amikor
szemük láttára
másul a valóság
az intelem
megcsúfolásává,
hát így,
az igazságtalanságra érzékeny lélek
háborgásával reagálnak,
szegény Kálmus esetében
amúgy sem volt,
nem lehetett
indokolt
ez a sértő
megkülönböztetés,
mert Lajos
kétségtelenül
tisztá életű ember volt,
az egyházi kórus
első hangjaként
még inkább
tiszteletre méltóan
hívó lélek,

Kálmus meg
önnön züllöttségében
nyomorgó szerencsétlen,
de
mégis
ember,
falubeli felebarát,
aki
ott volt
minden virrasztáson,
istenadta szép bariton hangjával
olyan gyönyörűen
vitte az éneket,
ahogy azt
kevesen képesek,
ki és milyen jogon
merészelne
kételkedni
az elnyűtt ünneplő ruhában
zsoltárokat éneklő férfi
komoran nyugalmas áhítatának
őszinteségében,
abban,
hogy ő,
a kigúnyolt, megvetett falubeli
csak ilyen alkalmakkor
érezte, érezhette
a közösséghez való tartozás
felemelő tudatát,
sírásónak jelentkezve
talán
az étellel-itallal való
bőséges ellátás, a jóllakás
vágya is vezérelte,
de keményen
megdolgozott érte,

csákánnyal, ásóval
bontotta, lapátolta
az évszaktól függően
fagyba dermedt
vagy naptűz-szikkasztotta
anyaföldet,
és ilyenkor
vigyázott magára,
mértéket tartva ivott,
sohasem részegségig,
szinte megdöbbenően
néma kegyelettel, gondosan szépítette
tükörsimára
a sírgödör négy falát,
igazgatta formássá
a friss hantot,

hát nem,
holta után
nem ezt a megalázó
megkülönböztetést
érdemelte,
ahogy
a Lajos temetésén
sóhajosan suttogó hívek sem
a bibliai tanítás
semmibevételét,
meglehet,
ez az eset
az emberek tudatában
előbb-utóbb
afféle
szóra sem érdemes ügyé
silányul,
hiszen
nem a Szentírás
magvas igazsága

kérdőjeleződött meg
általa,
hanem
az intelmet
felelőtlenül átlépő
emberi, intézményi
gyarlóság
nyilvánult meg benne,
de hát
szerinted
épp ezért
letörölhetetlen
lábnyomként, repedésként
ott marad
az egyház szentségének falán,
valamilyen mértékben
óhatatlanul
elbizonytalanítja
a hívő lelkeket,
így sérül
az intézményesített hit
a falak már most sejthető
majdani leomlásáig,
mert az ember
rosszra könnyen kapható természete
jelen van, sokféle formában
nap mint nap
megmutatkozik,
de emiatt
hiába keseregsz,
tulajdonképpen ez is
így természetes,
Isten
a maga képmására,
de gyarlónak teremtette
az embert,

ezért minden,
ami elméje, keze által
a teremtés folytatásaként
kialakul, tetszetős formát öltve
élni segíti,
mind-mind messze
a tökéletességtől,
századok, évezredek
lassú,
de fékezhetetlen
sodrában
csak addig áll meg,
amíg el nem jön
a kegyelmet nem ismerő
ítélet
pillanata,
és eljön,
mindig eljön
az a pillanat,
amikor
erősnek hitt
templomok,
birodalmak,
megváltóként hirdetett
eszmék
mállanak szét, süllyednek el,
mert

*akár egy halom
hasított fa,
hever egymáson
a világ,
szorítja, nyomja,
összefogja
egyik dolog
a másikat*

*s így mindenik
determinált,
csak ami nincs,
annak van bokra,
csak ami lesz,
az a virág,
ami van,
széthull
darabokra,*

ez vár
a te
visszakívánt
hitedre
is,
a szeretet
mindenekhez mért
előbbvalóságát
önmaga lényegéhez hű
állhatatossággal,
de mintha már
fáradtan,
szinte reményvesztetten
hirdető
kereszténység
már most
ezer sebből vérzik,
istentelen ideák
tapadnak rá,
piócaként
a létezés
erejét, bátorságát
az utolsó cseppig
kiszívni belőle,
így üzemel
a Rontás

diadalmas szándéka,
amire válaszul

*felzokog
a vers
feketében,*

mert a költő
mindenki másnál
jobban tudja,

*sóvár s repedezett szájjal immár
sohase várni
történelmi manna-esést,
mert nem lágyul meg a zenit,
soha édelgő álmot, soha
házasodásra a négy
csapodár égtáj
valamelyikét,
ha nem jön az összes,*

dehogy jön,
vagy ha igen,
a szeretet
beteljesítésének szándéka
helyett
állig páncélban, fegyverben
vagy profitéhesen
ölésre készen,
ezért írhatja tovább
zaklatott haraggal
versét a költő,

*már csitt, panaszok,
ha süket
a panaszfal,*

*ha e falra
a gúnyos idő
fölkarcolt rég
egy illetlen ábrát,
oltári sugarasat,
kardélnél ami
hódítóbb,
keresztnél
mágikusabb,*

ó, igen,
a lecsupaszított
női ágyék,
mell és far
könnyen kapható
élvezeti árucikké silányítva,
szigorúan előírt koreográfia szerint
betölti
a tévé képernyőjét,
örömforrásra szomjas nemzedékek
látómezejét,
hogy üzleti érdekeket szolgáló
megtervezett látványként
hirdesse, sugallja,
nincs
más érték,
fontosabb életcél,
csak ez számít,
a kielégülés
szemérmet, mértéket
nem ismerő
izgága vágyának
beteljesítése,
ami
megtörténik,
közel és távol

csak azt látni,
az ember

*legfőbbé avanzsált gondja
meghágni
a ringyó kéjek
csupasz halmait,*

és
a szentté emelt másság
szánalmas jogán
ma már
egyre nyíltabban,
szégyentelenül
csinálja
 férfi a férfival,
 nő a nővel,
van rá példa,
újmodi törvény
adja áldását
az egyneműek
eleve terméketlen,
csak a ferde hajlamok
korlátlan tobzódását
ígérő frigyére,
 édes istenem,
 még ha
 kétszeresen is indokoltan
 a nyilvánosság előtt
 elbújva
 művelnék
 ezek a szerencsétlenek,
 ezek
 a szó betű szerinti értelmében
 betegek
 az ocsmány kéjek élvezetét,

akkor
szót sem érdemelne
az egész,
hiszen
az öröm nekik is
jár,
de hát
a törvény engedékenységtől
vérszemet kapva,
megbotránkoztató módon
még több jogot
követelve
már az utcán
hivalkodnak másságukkal,
ráadásul
rendőrök vigyázó sorfala közt
bohócmaskarában masírozva,
és ez,
ha úgy tetszik,
semmi ahhoz képest,
amit
a kéjsóvár önzés
elrettető jeleként
kiskorúakkal művelnek
felnőttek hazudott szörnyetegek,
a kereszt szentségére felesküdt
papok is,
akár tízéves lánykákat, fiúcskákat
megrontva,
mi más
lenne,
Szodoma ez,
a megtartó erkölcsök összessége
büntetlenül
megtaposva, leköpve,
a teremtés félresikerült figuráinak

egysíkúan szegény értékrendje
eszményivé emelve,
amit látva, megszenvedve
hogyne sújtana beléd
a kérdés,
 ha ennyire
 elfajult, elaljasult
 a világ, s benne az ember,
 érdemes-e
 visszatérni,
 az elhagyott hit
 megroggyant, de még álló
 falai közt
 annyi hányattatás után
 otthont keresni,
 abban
 a nyugalmas létezés biztonságát
 remélni,
 amit
 hetven esztendő
 cipelésében mindinkább
 fáradtan
 a test, a lélek is
 áhít,
számodra ez
a kérdések kérdése,
amire
késik,
talán
el is marad
az egyetlenként hiteles,
újabb kétségekkel
kikezdhetetlen
válasz,
mert önvalód egészének

két lakója,
isteni jószágból gyúrt
jobbik,
ördögi antianyagból
dühöngő formát öltött
rosszabbik éned
szembenállása
ennyire ádáz
élethalálharccá
fajult,
és
a lelki csatazajban
ösztön és értelem
egyformán bizonytalan,
nem súgja, nem harsogja
egyik sem,
hogy a félelmeken átlépve
merre fordulj,
gőgösen felemelt fejjel
csak azért is
menj tovább
a sehová vezető
úton,
vagy szégyenpírban leszegett fejjel
sarkon fordulva
fuss vissza
az egyetlen
remélt menedék
idegen ideák
és önbűnök szagával
búzló,
de mégiscsak
nyájmeleggel biztató,
megtartó
oltalmába,

lehetsz
könyves ember,
a tudás morzsáin tengődve
megsejtettél csupán
valami lényegeset
a létezés
komor titkaiból,
máris
elborzadtál
az emberi nem,
az általa belakott világ fölötti
vélt uralom
mechanizmusának
tökéletlenségétől,
és
a felismerés iszonyatával
megverve
nem tehetsz mást,
a közösségnek nevezett akol
gyámoltalanul ödögő,
védelemre szoruló
lakója
kell hogy maradj,
akinek ajkából
csendes, szomorú szavak lelkeként
újra és újra
kicsordul
a muzáj-bizonyosság,

az Úr
az én pásztorom,

igen,
ha minden emberi mű
magán viseli teremtetője

esendőségének jegyeit,
ha csupán Isten
ígéi, intelmei
érvényesek
minden időben,
akkor
a szembenállásig következetes
elhatárolódással
csak az emberi gyarlóságot
sújthatod haraggal,
az Úrral való
pörlekedés,
az okoskodva
jogosnak vélt
kétkedés
az ő szavában
vétek
önvalód
áhitott nyugalma ellen
is,
mert
ha muszáj,
lehet és kell
 csalódottan
 szót emelni
 álszent hívekre,
 a hitet
 kötelességszerűen,
 lelket és elmét
 megérinteni képes
 hitelesség nélkül
 hirdető
 intézményekre,
 a tőlük való
 elfordulás is

indokolható,
de Isten
kiismerhetetlenül felsőbbvaló
jóakarátának
tagadása
nem,
és ha
az egyházi intézmények
dermedtségével megbékélni
nem tudsz,
akkor
told félre a dogmát,
miszerint

*a hitet megélni
csak közösségben lehet,*

próbálj
nélkülük
személyes viszonyt
teremteni
az Úrral,
hiszen olvastad, elfogadtad
a hozzád képest bizonyosan
könyvesebb, okosabb
férfiú
meggyőző gondolatsorát,

*vallás alatt
nem feltétlenül
szigorúan
egyházi eszmerendszert
értünk,
hanem
egy alapvetően*

*istenes
gondolkodásmódot,
amely szemben áll
a liberalizmus
értéknélküliséget megkövetelő, emberellenes
dogmatizmusával,
a mai kor problémája ugyanis
elsősorban
az érték- és istenellenesség,
ami
végső állomásában,
amint azt
történelmi példák
mutatják,
tulajdonképpen
emberellenességet jelent,
a hit a kereszténység
legbenső magva,
a személyes szféra,
az ember
és Isten
viszonyának a helye,
a kereszténységnek
úgy is van
mondanivalója
a világ számára,
ha azt
nem Krisztus-központívá,
azaz
nem csak egyházilag
akarja
kereszténnyé tenni,*

hát
figyeld

a jeleket,
tanulj
a jelekből,
amelyek
mihaszna fények, színek
tobzódásának látványától
meggyötört
szemed előtt
az igék értelmére való
ráeszmélés
áldott pillanataiban
kizárólag Isten
bölcsségének, mindenhatóságának
bizonyosságát
villantják fel,
és a világzaj
dübörgésétől
szenvedő füledbe
harsogják
a parancsot,
a Teremtő
és teremtménye között
annyi okvetetlenkedés után
szükségszerűen eredetivé
visszaminősülő
viszonyban
legyen
bátorságod
újra
vállalni, elviselni

az alázat

kényszerűségét,
akár

fogcsikorgatva,
de zokszó nélkül
feladni
önvalód
kétkedő énjének
létjogát,
veszni hagyni
igazad
hitét,
teret hagyva
a következmények
iszonyatának,
ami
máris
elméd egére borul,
feketén gomolyogva
sejteti a nyilvánvalót,
nagy szenvedések
káoszában
mégiscsak felismert
igazságocskáid
nélkül
itt maradsz
hetvenévesen
gyökértelenül,
új,
lekaszabolhatatlanul sokasodó
kétségek
vasmarkában vergődve,
kínjaid véraláfutásos mezején
eszélösen dühöngő önvád
vesszőjével
verve,
ok
a lélek

riadalmára,
hogy
ma is
hiszed,
az

*aki
kővel dob meg
téged,
dobd vissza
kenyérrel*

intelem
tetszetős, de
vitatható
igazsága
oly sokszor
a Rosszat
bátorítja
újabb
világrontó
bűnökre,

ezzel a hittel
elvárhatatlan,
csak vágyott
üdvösséged
végett
te
remélhetsz-e
megnyugtató alkut
Istennel
és az emberekkel,
ha
Isten magasztos lényegétől
minden formájában

idegen
a kompromisszum,
ha
mindenki,
aki a parancsokat által
felebarátodnak
neveztetik,
Isten akaratából
van,
él, öl vagy
ölel,
és te
a különbözőség
öntelten
bitorolt jogán
tőlük elhatárolódn
próbálsz,
hát nem,
nincs remény,
marad
az egyetlen lehetőség,
Istennel együtt
elfogadni őket,
miért félsz ettől,
miért lenne ez
vállalhatatlanul nehéz,
hiszen
köztük, velük élsz,
az ő sorsuk
a tiéd,
eddig is
örültél örömeiknek,
érzékelted, megszenvedted
hiányaikat,
épp azok által

lényegült
a te hiányérzeted
siváran táguló
univerzumma,
tedd hát
béketúrőbben
továbbra is,
amit eddig,
legyen szavad
a náladnál
elesettebbek
gondjának, bajának
enyhítésére,
mert ha
a sors,
a mostoha törvények
foglyaként
tengődőknek
semmi más
nem adatik,
akkor
az együttérzés hullámhosszán érzékelt
megértő, bátorító szó
ha nem is oltalom,
de valamiféle
vigasz
a számkivetettségben,
mikor
az emberi lelkület
belső romlása
okozta fájdalom
jajongó húrjaiba beletépve
idegen nép
állami ösztönzéssel duhajkodó
nemzeti gőgje

megvetéssel, gyűlölettel
ostorozza
fajtád
múltját, létét,
hogy nyakát szeghesse
a jövőjének is,
mindeneknek, ami
hagyományként
egészen máig
megőrződött
ritkuló sokaságotok
emlékezetében,
 itt a baj,
 a sokaság ritkulásában,
 az ősi,
 könnyelműséggel
 még nem fertőzött
 virtus
 elaggásában,
 amikor
 fogynak,
 holnapra talán
 elfogynak
 a bátrak,
akik
meggyőződéssel
vallják,

*nem
meghátrálva
menekülni,
de
elszántan
szembefordulni,*

hiába mondja ezt
a vele készült interjú
címében
Balázs tanár úr,
ha
ugyanott, ugyanakkor
a másik interjúalany,
az egészséges csecsemőként született
nemzeti mozgalom
egyik kisvezéralakja
nem áttal

*ragaszkodom
a szülőföldemhez*

címmel nyilatkozni,
hogyan nem sokkal
az interjúkötet
megjelenése után
felszedje a sátorfáját
és odébb álljon egy országgal,
mint aki
már csak
a saját jövőjében
gondolkodik,
azt reméli
megalapozni,
így,
a szellemi irányítás
képességével megáldott
emberek, személyiségek
távozásával
szegényedik, marad magára
ténfergő tömegként
fajtád

a minél inkább
idegenek által bitorolt,
annál inkább áldatlan
szülőföldön,
hát
nem csoda,
ha
pásztortalanul csámborogva
elsatnyul, kivész belőle
a létküzdelmekben évszázadok alatt
imádsággal vagy káromkodással,
de mindig hatalmas életösztönrel
megnyilvánuló
létakarát,
a fajtád legnagyobbjának nevezett férfiú
kényszerű körülményekkel kicsikart
intelme,
miszerint

*a magyarnak,
hogy legyen valami
Európában,
egyedül magyarnak
kell lennie,
ez dicső
és nemes
öröksége,*

az ilyen szándék helyett
mélybe taszító
depresszió,
és annak
ellentétéként
ostoba
nemzeti kivagyiság

izzik,
leginkább
kocsmák
borgőzös, pálinkabúzös
kisvilágában,
de áthatja
elvileg felelős személyiségek
magatartását, nyilatkozatait is,
akik

*ha nincs
ló,
számár is
jó*

alapon jutottak
ilyen-olyan pozíciókba,
rájuk mondja
szitkozódva
a fiad,

*ezek
megélhetési
politikusok,
látszatcselekvésként
csak a szart
keverik,
legfőbb gondjuk
a támogatási pénzek fölötti
marakodás,
apró sikert, részeredményt
diadalként feltüntetve
önelégülten
verni a mellüket, tépni a szájukat,
pfúj,*

meglehet,
túl sommásan
elítélő
vélemény
a fiadé,
de híven tükrözi
az érdekvédők
és az érdekvédettek
viszonyát,
bizony, másoktól is
ezt, ilyesmit
hallani,
hát világos,
ebben a helyzetben,
amikor
nincsen bizalom,
amikor
gyanú és megvetés
fészkel a helyén,
mi más
lenne, lehetne
a legegyszerűbb, célszerű megoldás,
mint hogy a bizalmat elveszejtő potentátok
a cél szentségére való tekintettel
átadják a helyüket
új arcoknak,
bölcsebben cselekvőképes
embereknek, akik
eleve másként,
elbitorolt jogaitokat
akár morzsánként,
de állhatatosan, céltudatosan
visszaszerezve
kiérdemelnék, bírnák

a bizalmatokat,
de nem,
a levitézlettek
nem veszik a kalapjukat,
tíz körömmel ragaszkodnak
a pozíciókhoz,
ma úgy mondják,

*bebetonozzák
magukat*

és
nemzetmentő nagyurak
szerepét játszva
megélnék,
jól megélnék,
a fajtád pedig
az idegen állam
halálos szorításában,
meddig,
meddig még,
a többszörösen gúzsba kötött
ember, közösség
választ erre a kérdésre
már csak
tőle, Istentől
remél,
hát adjon
valami jelt,
ha sorsotok
az ő kegyeiből
véggépp
kihullottaké,
legalább a pusztulás
méltóságát

hagyja meg
nektek,
hogy ne

*ágyban,
párnák közt*

bárgyún heverészve,
de
létezesetek, jövőtök
jogához
foggal-körömmel
ragaszkodva

a harc mezején

vesszetek el,
mintsem
 gyalázatban,
hm,
megtörtént,
visszatértél
Istenhez,
hozzá fohászkodsz,
pedig tudod,
a józan ész
füledbe ordítja
az egyszerű, épp ezért
megcáfolhatatlan
igazságot,

*segíts magadon,
akkor
Isten is
megsegít,*

csakhogy amit
az egyes ember
rég felismert, számon tart, a szerint igyekszik
tenni a dolgát,
azzal a közösség egésze
nem számol,
mert magánérdekek
tüskés bokraitól
nem látja,
nem láthatja
a köz érdekének szentségét,
választott szellemi vezetők
kötelessége
lenne
felismerni, megértetni
a legfontosabbat,
 tisztességes magánérdekek
 sokaságából
 hogyan állhat össze
 szerves egésszé
 a fajta közös érdeke,
mert
összeállhat,
összeállhatna,
ha kötőanyaga
felelősségtudattal végzett
szolgálat
volna,
 miért nem az,
ó, erről,
az emberi-nemzeti közösség iránt
elkötelezett,
szolgálatról
ma már

beszélni is
 anakronizmus,
 férfiak szűk, véletlenszerűen
 összevetődött társaságában
 óvatosan, utalásszerűen,
 Béla tanító példájára is hivatkozva
 valahányszor szóba hoztad,
 siralmas lett
 az eredmény,
 a nehéz felfogásúak
 csak bámultak
 bocimód,
 az új, valahonnan szalajtott fiatal tanító pedig
 újmódi izmusok híveként
 letromfolni igyekezett,
 átkozottul udvariasan, de sértően
 azt mondta,

lári-fári,
az ön félelme
alaptalan,
a kívánsága
korszerűtlen,
hála a felvilágosult elméknek,
meg történt az ember
felszabadítása,
és azóta semmi más
nem esik
akkora súllyal latba,
mint az emberi szabadságjogok
összessége,
a közösség, a nemzet
fogalma
kiüresedett,
tessék tudomásul venni

*az emberi egyedek igényeinek
prioritását,
s hogy a múltba
nincs
visszaút,*

nem jöttél zavarba,
a zagyva érvelés
megcáfolására
készen
szólásra nyílt a száz,
hogy az önnön felsőbbrendűségében
nyeglén magabiztos
fiatalúr
szemébe mondjad,
az ember jobbik énjének
kiteljesedését
soha nem bénította
semmiféle tilalom,
ennélfogva
a felvilágosultnak nevezett,
valójában
hibbant elmék
emberszabadítása
a másik,
erkölcsi értékrenddel
úgy-ahogy, de mégiscsak
kordában tartott
rosszabbik ént
szabadította rá
a teremtet világra,
nem várta meg,
otthagyt, állítólag órára sietett,
istenem,
mit tanulhatnak tőle,

az ilyenektől
a fiatalok,
nyilván a kölyköket, csitriket is
igyekszik beoltani
jóra való embertől idegen
eszméivel,
mi más tehetne
a korlátlan, erkölcstelen
szabadosság
megszállottjaként,
aki köztudottan
szándékosan gyermektelen,
úgynevezett
nyitott házasságban él,
vagyis
ő is,
a felesége is
mással szűri össze a levet,
ha épp ahhoz van kedve,

ez
a modern kor
értékrendje,
ami
alig ismeri
a szerelem és a hűség
fogalmát,
jól, nagyon jól írta
a parasztköltőnek titulált
Kálmán bácsi, Béla tanító falubelije,

*nekem
nem kell
a modern szív,
vele
hinni s szeretni*

*nem lehet,
lelkeket
jöttem venni
tőletek,
cserébe
adom oda
lelkemet,*

erre a tiszta, emberhez méltó
beszédre
nem fogékony
a tücsköt-bogarat izgágán összehordó
tanító úr,
mihez kezd a szerencsétlen,
ha majd rászakad
az idő súlya,
és vigaszt nyújtható
gyermek, unokák nélkül
az öregkori magányban
szánalmas vegetálásra kényszerül,
meglehet, akkor majd
rádöbben,
csupa olyan élvezetre
pazarolta életét,
mint a limonádé,
ami jólesik a szomjazónak,
de csakhamar
kihugyozza az ember,
igen,
hatvan, hetven vagy több
esztendő terhe alatt
rogyadozva
késő lesz
a szánom-bánom,
mert nem adatik

lehetőség
a jóvátételre,
az ilyen ember
képtelen, nem is akarja
felfogni
egy másik költőtök
megszenvedve verssé érlelt
igazságát,

*nem lesz itt
soha
más szabadság,
mint amit
annak mondanak,*

az ilyen talán
verset sem olvas,
ezért nem tudhatja,
hogy mégis, ma is
vannak,

*kik
széllel szemben
megkísérlik, megpróbálják,
bőrükbe sütve
felmutatják,
mi mindent kell
az embernek
kibírnia,
s rettentse bár
Szibéria,
emelt fővel
indul az ember,
foga közt hordva
elveit*

*járja a titkok
termeit,*

hát igen,
emelt fővel, de
esélytelenül,
hiszen mennyi
kiművelt, fölemelt emberfő
bukott már alá
a kudarc fortyogó keserűségébe,
nem csoda, ha a költő
végül
reménytelenül
felsóhajt,

*létezhetnének
angyalok
emelésére
fáradt őznek,
hanem
a mennyek magasában
szédülettel
s veszélyközelben
csak égitestek
kergetőznek*

a tisztán látó, aggódó embernek
épp ezért
kell, kellene
szemének fényét
égi magasság vagy teremtetett bálványok
helyett
az emberi lelkek mélységébe
sugarazni,
ott keresni

Istent, angyalokat,
mert ha
odafönről
nem jön megváltás,
akkor az ember
angyalszárnyú,
Isten kicsinyített másaként
rejtőzködő
jobbik énje,
romboló energiákat bénító
diktatúrája,
igen, diktatúrája
ígérhet csak

reményt a rendre,

vagyis hát
küzdelmet a rendért,
ahogy
jóraláló
apák és anyák
szigorú szeretettel
igyekeznek
többől kimetszeni
gyermekük elméjéből
a szellem vadhajtasait,
hogy a jóra és rosszra
egyformán fogékony utódok
egész életükre
megtanulják,

*bármí,
ami ember által
elérhető, birtokolható,
nem feltétlenül*

*az ő javát
szolgálja,*

mert
ha csábítja is
a megismerés, a birtoklás
vágya,
az embernek
kötelessége
mérlegelni,
mohóságát megfékezve
a következményeikben létrontó
kísértéseknek
ellenállni,
különben úgy járhat,
mint nemrég
Csapóék
nyughatatlan kisunokája,
aki dióverő rúddal
piszkálta, ütögette
házuk havas tetejének eresztét,
a vastag porhó-rengeteg persze
lezúdult,
maga alá temette
a gyermeket,
 ezt, ilyet
 látva
 az ember, az emberiség
 miért zúdítja
 újra és újra
 magára
 bajok, tragédiák
 özönét,
nincs más
magyarázat,

sok ezer éves történelme
ellenére
ő maga is
okulásra,
jót a rossztól
megkülönböztetni képtelen
gyermek még,
itt ez az új tanító,
folyton szabadságjogokról
hablatyol,
de nem,
sehogy sem fér
diplomával igazoltan kiművelt fejébe,
hogy a szabadság,
a szabad választás joga
azokat is megilleti,
akik nem kérnek
az ő kótyagos eszméiből,
inkább ragaszkodnak
a régi,
úgymond
használattal fényesre sikált
értékekhez,
ahogy te
a kökénybokrok sűrűjéből
kiválasztott görbebothoz,
ami
méretre vágva, ágbogaitól gondosan megtisztítva
jó húsz éve
kifogástalanul betölti funkcióját
a kezében,
hát éppúgy
hűséges társként
kötődsz hozzá,
mint Fürgéhez

és bármi máshoz, ami
kedves számodra,
az ilyen
meghitt viszonyról
ember és dolgai közt
ennek a tanítónak
fogalma sincsen,
ezért olyan az élete, amilyen,
istenem,
nagyjából
a fiaddal egyidős,
és ha összehasonlítod őket,
szemet bántóan iszonyú a különbség,
a fiad is kedveli, használja
az új dolgokat,
de
a kezdeti hánykolódás óta
normális házaséletet él,
becsüli asszonyát,
gondoskodik a fiáról,
gondol a jövőre,
akarja a jövőt,
és tudja,

*nem szentesít mindent
áldás,
ami újnak számít,
az új dolgok
csak a szellemet, az életet
gazdagító
leglényegük által
lennének, lehetnének
méltók a létezés
jogára,*

a tanító úr
másképp gondolja,
szerinte

*az új
önmagában véve
az egyetlen
mindenekfölötti érték,
és a régi, elavult
dolgok, fogalmak
lecserélését szolgálja,*

más szóval
a szerelem
felemelő csodáját
a testi kéjvágy
gépies kielégítésére,
a házasság szentségét
kurvázkodásra, latorkodásra,
az ilyenek, az ilyeneknek címezve
jogos
a költő szemrehányó kifakadása,

*te féreg,
hát szerettél te valaha
nőt,
úgy, hogy nem kötött
gyáva érdek,
s sorsodul érte
bármit is mértek,
vállaltad
egy egész világ előtt,
hát mit tudod te,
hány szálból szövik
az emberi sorsok*

*hálóját,
mit tudod te,
hogy mivel fizetünk,
ha korán halt
ifjú évek
ránk róják
minden adósságuk,
és mit tudod te,
hogy fáj torkunkban
a sikoly,
mely meddő ölelés után
marad ott,
s a költeménnyé
hazudott kalandok
után
vergődve kereső lelkünknek
hogy kell
az egyetlen
másik,
akit
senkiben sem
leltünk meg,
s akire ha egyszer
rátalálunk,
eljutunk
a végső
számadásig,*

igen,
a tanító úr
emberhez méltatlanul torz
hitvallása
ilyen választ
érdemelne,

de nem vágja a fejéhez
senki,
hallgat a tantestület, hallgatnak a szülők,
pedig már
maguk a fiatalok is
furcsállják
a tőle hallottakat,
fültanúja voltál a beszélgetésnek, amikor
Kismatyí, a szomszédék fia
izgatottan újságolta az apjának,

*apu,
nem fogod elhinni,
a tanító bácsi
megbuggyant,
tisztá hülyeségeket beszél,*

Pista szomszéd
megütközve
nagyot nézett,
gépolajos ujját
figyelmeztetőn
felemelve
rászólt a gyerekre,

*nana,
hogy mersz
ilyet mondani,
a tanítót tisztelni kell,
hiszen tőle tanulsz,*

Matyi respektálta
a felemelt ujjban megtestesülő
szigorú apai intelmet,
de megszeppenve se némult el,

csak épp halkabban
folytatta,

*de ha egyszer
nagyon furcsát mondott,
azt mondta,
az ember nem születik
lánynak vagy fiúnak,
mindenki maga dönti el
felnőtt korában,
hogy ő
fiú vagy lány,
szóval az ilyesmi
vállalás kérdése,
mit szólsz ehhez,
hát nekem
hiába mondaná
a kis Margó,
hogy ő
fiú,
hiszen neki
punija van,
nem füttyije,
mint a fiúknak,*

most már nemcsak az ujj, maga Pista is
felegyenésedett,
kigúvadt szemmel álmélkodva
megvakarta feje búbját
a svájcisapkán keresztül, és
komoran
kimondta a véleményét,

*az más,
akkor*

*tényleg
elment az esze,
bármit mond ezután,
ne figyelj rá,
csak a többi tanítóra,
akik nem beszélnek
baromságokat,*

egyvalamiben
tévedett Pista szomszéd,
mert igenis,
törődni kellene
ezzel a fickóval,
felelősségre vonni,
egyszer s mindenkorra
eltiltani
a tanítói pályától,
hogy ne mérgezhessen többé
zsenge elméket
esztelenségekkel
a szabadelvűség eszméjét
eredeti, tisztelhető mivoltából
hebehurgyán kiforgató
idióta,
akinek eszmetársai
épp mostanában
potyognak a közutálat mocskába,
szétesett a pártjuk,
fennhéjázásukkal, világrontó törekvéseikkel
kiprovokálták
a megvetést,
és ez
jó jel,
reményt ad
a változásra,

az Országház kupolájáig magasodó
politikai szemét
eltakarítására,
mindez
a tanító urat
nem zavarja,
ő mániákusan
tovább fújja
a magáét,
amíg egy felháborodott
fiatal atyafi
végre
nyakon nem veri,
és a faluközösség zsigereiben
még élő
egészséges ösztön
leküzdhetetlen undorral
el nem űzi
még a környékről is,
mert
az ilyennek
nincs helye
az emberek közt,
akiket
ideig-óraig
még lehet téveszteni
szép szavakba csomagolt
hazugságokkal, ármánnyal,
de a csábos lepel
előbb-utóbb lehull
minden gazemberről,
az emberi létezés feltételeit
romboló
izmusokról,
hogyan visszaállhasson

a becsülhető értékrend,
amitől,
ahogy a bölcs öreg,
náladnál is idősebb
férfiú, volt államfő írja,
idegen

*az egyéni önzés,
az anyagi és szellemi
hatalom
vágya és bűvölete,*

hogy

*a pusztítás és a közöny
bűnébe esett ember
tudatában*

újraeremtődve
üdvözítő példa lehessen

*a keresztény kultúrkör
hagyományos emberképe,*

mert ami van,
amit elszabadult hatalom,
a pénz hatalma gyárt
futószalagon,
az emberi létezés
forrását, a természet
egyensúlyát
borítja fel,
ezért kell figyelni
a józan ész hangjára,
miszerint mindezért

*felelősség terheli
korunk emberét,
döntéshozóit,*

s hogy

*a jövőért
minket terhelő felelősség
elhárítása
súlyos, életbevágó
erkölcsi kérdés,*

az erkölcs pedig
nem csak

*különböző tilalmak
összessége,
sokkal inkább
az európai hagyományok
ajánlásainak foglalata,*

amiket a Biblia

parancsolatnak nevez,

hiszen

*a szeretet,
a bizalom,
a szavahihetőség,
a szolidaritás
parancsát
tilalomnak
csak az tarthatja,*

*aki a megjelölt értékek ellen
akar fordulni,*

mert
nem érdeke

*a társadalmak működőképességének
megőrzéséhez,
az emberiség
életben maradásához
az ember
létérdekei szerint
szükséges szabályok*

fenntartása,
aki
nem tudja, nem akarja
felfogni, hogy

*az erkölcs
nem tiltás, nem korlát,
hanem
létfeltétel és lehetőség,
nemcsak
keresztény hitünk és kultúránk,
hanem szinte valamennyi vallás,
az iszlám, a buddhizmus és a többiek
tanítása szerint is,*

hát igen,
te, félművelt
falusi könyves ember,
aki izzásig hevülő indulattal
felróttad István királynak
a kereszténység felvételét,

te is
kezdettől fogva
tudod,
 nem a keresztény hittel
 van bajod,
 hanem annak
 erőszakos
 rákényszerítésével
 őseitekre,
tudod azt is,
 nincs olyan vallás,
 amely
 erkölcstelenséget
 hirdetne,
épp ezért
lehet, kell
ragaszkodni
hozzájuk,
ahhoz az egyhez,
amely eszmélésétől kezdve
meghatározza
az ember
hitét, sorsát,
és bár

*az alapvető
erkölcsi és politikai normákat
az ember,
a közösségek,
az állam
politikai fórumai
viszonylagossá,
az erkölcs uralmát
bizonytalanná tették,
az erkölcsi értékek*

*az emberek lelkében
és közösségeik gondolatvilágában
ma is
jelen vannak,
sorsfordító feladat,
hogy ezeket
előhívjuk, élővé tesszük,
a Tízparancsolatban
és az európai erkölcsi normákban
áthagyományozott örökség
alkalmas
mai világunk irányítására is,
az igaz beszéd,
a jóság, a szépség,
a hit megőrzése,
az élet, a mások
tisztelete,
a hazaszeretet, a szolidaritás,
a bölcs kormányzás,
a demokratikus gondolkodás
morális feladat is,
ebben áll
az egyes ember,
a sajtó, a kultúra,
benne a művészetek
nagy érték közvetítő szerepe,
a politikai, társadalmi, egyházi intézmények
és különösen
az iskolák
felelőssége,*

hát igen,
az iskolák,
ki tudja, azokban hány
diplomás idióta,

szellemi dúvad,
a rombolás
elvetemült nagymestere
tereli parancsoló szigorral,
vagy csábítja
cukrosbácsiként
lelki, értelmi
káoszba
az ifjúságot,
hiszen az ő feladatuk
ebben áll,
az ő éltető elemük
a felfordulás,
az emberek
elanyátlanodásig fajuló
bizonytalansága,
mert
tudják, megtanulták
az átkozottak,
hogyan az ember
csak így válhat
kezes báránnyá,
farkasfogú ideák
alattvalójává,
hát
velük,
az emberhez méltatlan eszmék
fizetett ügynökeivel
nagyon nehéz,
hited szerint
lehetetlen
az élhető rend
újraferemtése,
most ugyan
mintha

sértődött, kényszerűen
visszavonulót fűjnének
a közutálat
számokban is jól mérhető
megdühödött energiája,
irdatlan túlereje elől,
de ez csak
ördögi taktika,
hogy a megsemmisítő csapást
elkerüljék,
hogy új álarcot öltve
ott maradhassanak
mindenütt,
az iskolákban, a politikában, a hivatalokban,
és amikor
megfáradni, netán
elfásulni vélik
az újrateremtési kívánt rend
híveit,
akkor
azonnal kinyújtják
csápjaikat
a hataloméért,
hát nem,
velük nem,
csak ellenük
egységesülve
van esély
a rendre,
ezért
muszáj
a közöny szürke köpenyéből
kivetkőzve
szembeszegülni,
szót, szavazólapot emelni

a rontás tőlük várható szándékának
újébóli diadala ellen,
már hallani
az elégedetlen tömeg
zúgolódását,
de ott,
az elfüggönyözött fülkében
lesz-e
elegendő kéz
a megfelelő rubrikában
keresztet vetni
a férgek ellen,
vagy a ma háborgók
iszonytató többsége
azon a napon is
inkább otthon marad,
netán a tavaszi jó időben
kirándulni megy,
esetleg kocsmába,
mint évekkel ezelőtt
az állampolgársági szavazás napján,
ki tudja,
mi lesz,
hogyan lesz,
egyvalami biztos,
a közöny, a kényelemszeretet
képes
rozsdaként elemészteni
az elszántságot,
jó példa rá
saját atyafiaid
magatartása
az itteni választáson,
tízből három
vette a fáradságot

elmenni, ikszelni,
még a fiad is
itthon maradt,
pedig neki van
határozott
véleménye,
észérvekre alapozott
ítélete
az országról, a politikáról,
benne
a titeket nyomorgató,
kisebbséginek nevezett
helyzetről,
talán épp ezért
intézte el a dolgot
egy legyintéssel,
mint akinek
mindegy,
ki lesz
az ország feje,
javarészt
igaza volt,
te mégis
elmentél,
hogy a téged
állampolgári jogon megillető
szavazólapot
véletlenül se használhassa fel
senki
csalásra,
és ott, a fülkében
előre megfontoltan

mindenki ellen

szavaztál,
hiszen nem volt
okod, jogod
a többség
sok jelöltje közül
bármelyikben
bízni,
pár nappal később
megírta az újság,
országosan
szavazók milliói gondolkodtak
ugyanígy,
igen,
a saját fajtájuk közül is
rengetegen,
épp ezért
furcsa,
hogy egyik szövetségeket
nyíltan
elkötelezte magát
az egyik jelölt mellett,
annak érdekében kampányolt
minden lehetséges módon,
mert attól remélt
kedvezőbb bánásmódot
fajtád iránt,
a másikat,
az elsőszülött szövetséget
hiába noszogatták,
közömbös maradt,
azaz
inkább
óvatos, bizalmatlan,
mert egyszer már
megégezte száját a kása,

vélhetőleg
okult belőle,
nem lehet tudni,
melyiküknek ad igazat
az idő, a fejlemények várható sokasága,
benned
nyoma sincs
vérmes reménynek,
biztosan tudni véled,
egy kutya mind
a többség politikusa,
saját fajtájuk létérdekeivel
sem törődnek,
nemhogy
a ti bajaitokat
orvosolnák,

földijeid
rájuk adott szavazatai
bizony mind
bután elpazarolva
az adott helyzetben,
amelyben
a kisebbik rossz választásának
esélye sem
adatott meg,
amelynek folytatásaként
marad minden
változatlanul
rossz,
igaza van
Széchenyinek,

*igazi javítást
nem mindig lehet
a fennállónak*

*csupán csak
módosításával
eszközteni,
mert a fennálló néha
olyas,
mi
tökéletes ellentétben áll
azzal,
mi elérteni céloztatik,
s ehhez képest
ily esetekben
a réginek
gyökerestüli megsemmisítése
és az újnak
gyökeres felállítása
szükséges,*

de hát
most, itt
kit érdekel
a legnagyobb magyar igazsága,
kevés
a konferenciatermek falára
méteres betűkkel kiírni
az ő
másik gondolatát,

nyelvében él a nemzet,

ami persze
szintén igaz,
és még inkább,
hogy a lelkében él igazán,
de írjanak bármit
lőzungokra,

attól
nem hatódik meg
a többség hatalma,
legfeljebb
mosolyog rajta,
és szövi tovább
a merényletet
nyelvetek, létezésetek
ellen,
 na jó,
 a többség hatalma
 jogos,
 az ellenkezője
 abszurdum,
 elképzелhetetlen,
 csak hogy
 a kisebbségnek is,
 kivált ha
 kényszerből az,
 joga van
 a nyelvében, egész kultúrájában való
 létezéshez,
 és ez a jog,
 ha a többség
 elismerné, tisztelné,
 nem csorbítaná
 amaz érdekeit,
fajtád sorsán merengve
ezt gondolod te,
de a többségi milliók közt
alig-alig akad,
aki
bár nem ismeri,
de képes lenne felfogni
a ti Széchenyitek

sokadik igazságát,

*a legmagánállóbb, függetlenebb
s legnagyobb számú nemzet is
a feneketlen mélység
párkányán áll,
s veszte előbb-utóbb
elkerülhetetlenül bizonyos,
ha nyelvét veszti,
mert a nyelv
a nemzeteknek lelke,
mely ha megsemmisült,
tenghet az ugyan
szolgailag
azon túl is,
de élet benne többé
nincs,*

ráadásul

*egy nemzet,
mely sajátságának kifejtésében
valami egészre
kiképezheti magát,
oly erkölcsi test,
mely az emberiségnek
alkotó része,
és azon lépcsőknek egyike,
melyeken
az emberi nem
mind magasabbra
emelkedhetik
véghivatása,
a tökéletesülés felé,*

a gögös többség
ezzel nem számol,
saját érdekét
másokénak eltiprásával véli
érvényesíthetőnek,
pedig

*a való
csak kölcsönös
vitatás
s mindenoldalú vizsgálat által
fejlődhetik
egész világosságra,
minél többen
nyilatkoztatják ki
valamely célra vett tárgy iránt
véleményüket,
annál bizonyosb annak
sikeres
végrehajtása,*

tudva persze, hogy

*a legcifrább szavaknak
sincs hitele
ott,
hol tények
bizonyítanak
ellenkezőt,*

ilyenkor, választás idején
ez a jellemző,
a cifra szavak, ígéretek
sokasága,
és vannak

fajtád első szólói közt is,
akik
a hiszékenység bűnébe esve
az esküdt ellenség
hamisságaira alapozva
bíznak, érvelnek,
közeli megváltásról
papolnak,
de közben
csak a saját
becsvágjuk, jövőjük
beteljesedésére
gondolnak,
mert számukra
a *mi*
csak ürügy
az *én*
érvényesüléséhez,
mert most valahogy nincs
szerencsétek
derék államférfiakhoz,
akik magas és alsóbb szinteken
felelősséggel pástorolnák
az együgyűsége kárhoztatott,
csak a has és a zseb
teltségére vágyó
tömeget,
akik dühösen féltő
jó szándékkal, türelmesen
vezetnének titeket
a jövőbe,
miért, honnan
ez a minőségi ínség,
amikor
a fonákjára fordított demokrácia ürügyén

mindig
arra méltatlanok
tülekednek
fontos pozíciókért,
itt a példa, saját faludé,
amelynek
szegény Kálmus szerint

*akár idegenből jött,
akár falubeli volt,
a legelső embere
mindig
hitvány ember volt,*

és bár
szerinted
volt
egyetlen kivétel,
az csak a Kálmus
borízú, keserű
igazságát
erősíti,
emlékezz
Kondás Balogh fiára,
a jófejű Józsira,
aki
nem pénzért,
a saját eszével szerzett
magas iskolán
diplomát,
válogathatott volna
jól megfizetett állások közt,
de látva
édes falujában
a nagy semmit,

fejébe vette,
hogy ezen ő
változtat,
voltak hozzá
elképzelései,
leírta, elmondta mind
a bíróválasztási kampányban,
a falu népe
mégse őt választotta,
s hogy miért nem,
azt a legrövidebben
Bunkó Bernát foglalta össze,

*kondáskölyök
maradjon
a disznók mellett,*

mit ad Isten,
nősülése után Józsi
távoli faluba került,
ahol
pár év alatt
elnyerte az emberek
bizalmát,
bíró lett,
és azóta
szívvel-lélekkel, sikeresen
teszi a dolgát,
nem csoda, hogy
kétszer is
újjáválasztották,
most már
hívják, megválasztanák
ittthon is,
de

nem jön, azt üzente,

*ott voltam,
nem kelletttem,
most itt vagyok,
megbecsülnek,
számítanak rám,
ahogy én is
rájuk,
hát
bolond lennék
hazamenni,
különben
én már
itt vagyok
otthon,*

igaza van,
nem az ő vétke,
hogy itthon
változatlanul
a feje tetejére állítva
minden,
a hivatal
legkisebb gondja is nagyobb,
mint az embereké,
bárki kér igazolást
mondjuk
a családi összetételről,
előbb papírt kell vásárolnia
a boltban,
amire a jegyző rágépe,
szégyen,
micsoda szégyen,
főleg az államé,

mert a saját hivatalaival sem
törődik,
de a falubelieké is,
akik
sokadszor, átkozott módon
tévedhetetlenül
szavazzák első emberré
az arra legalkalmatlanabbat,
mondják, az újság is írta,
az idén megint
bíróválasztás lesz,
az egyik jelölt
állítólag
Palkó,
a legsikeresebb káefté vezetője,
na végre,
egy normális, értelmes ember,
aki
nem véletlenül
az egyházi gyülekezet gondnoka,
adja Isten,
sikerüljön neki,
a te támogatásodat
máris bírja,
de hát
a falubeliek többsége
dönt,
és hogy ezúttal
jól-e,
azt csak
az Isten tudja,
vajon
leszel-e még
akkor,
hogy szokás szerint

a kökényfa-botra támaszkodva
ráérősen
elballagj
a szavazóhelyre,
hiszen
naponta úgy érzed,
nem lesz több tavaszod,
már csupán
a gondolataid
nyüzsögnek
nyughatatlanul,
a test
elaggottan
csak van,
egyre tétovábban
ténfereg
a megszokott,
de már
fárasztó dolgok
sűrűjében,
néha már
az agy
is
kihagy,
van úgy,
határozott céllal
elindulsz valahová
az udvaron,
de odaérve,
csak bámulsz,
miért is mentél oda,
ma reggel meg,
ó, istenem,
mosakodás után
ingerülten motyogva,

hogy miért nem találod
 az ujját,
 kisujjasod helyett
 a törülközőt akartad
 magadra venni,
ennél is
riasztóbbak
a pillanatok,
amikor
 láthatatlan,
 ellenállhatatlan
 erő
 a normális létezés
 egyensúlyából
 kibillentve
 oldalvást vagy hátrafelé
 taszít, tántorgásra kényszerít,
 mint szegény Kálmust
 annak idején
 számolatlan pohár borok mámora,
 pedig most már
 még inkább
 mértékkel iszol,
 a megszokott kettő helyett
 sokszor beéred
 napi egy pohárral,
a helyzet, a tünetek
jelzik,
megérlelt az idő
az elmúlásra,
és így,
fél lábbal már
a nemlét küszöbén
enyhén szólva is
furcsa,

vagy inkább komikus
figuraként
kisszobád magányába
számkivetve
a falu, az ország, a fajtád
temérdek gondján
rágódsz,
vedd már észbe,
ennek
semmi értelme,
vénenberként
se időd, se képességed
semmiféle megváltásra,
hagyd
a falu, az ország, a fajtád
bajait
azokra,
akiket
a koruk alkalmassá tesz,
a hivataluk kötelez
cselekvésre,
nem a te bűnöd, hogy
a tapasztalás szerint
őket
nemigen emészt
a jobbítás gondja,
te
örülhetsz, örülj,
volt egy életed,
ami
Ővele megosztva
szerencsésnek mondható,
mert sokan, nagyon sokan
nélkülözni kényszerülnek
választott párjuk

lelki lényegében
a megtartó, felemelő Társat,
akit
fizikai valójában
idejekorán elvesztettél ugyan,
de szemének fénye,
lelkének melegsége
változatlanul
sugaraz rád,
talán ezért,
a Benne, Átala, Vele
megismert *jó lét*,
az üdvösség
áldott darabkája okán
poroszkálnak és ügetnek
gondolataid
az emberek, közösségek
sorsául kimért
hiányok
sivár mezején
szebb, értelmesebb
létezés igényével,
bolond, vén bolond,
emlékezz a Bibliára,
Jézus
járta a világot,
vitte, szórta, magyarázta
a szeretet igéjét,
mai szóval
küldetésnek tett eleget,
és végül
megfeszítettet,
és amibe ő
belebukott,
az

neked
a kisszoba falai közt
néma gondolatok
sörényébe kapaszkodva
hogyan sikerülhetne,
hiszen Jézus árnyékánál is
kevesebb vagy,
mert az isteni jóakarat
tagadásával
szentségtörésre vetemedtél,
magadba szállni,
a szégyen égető bélyegével homlokodon
megbánásba menekülni,
ez maradt,
mert a fény, amit
elmédben gyulladt naptűznek véltél,
pisla gyertyaláng,
katedrálisok pompájából nézve
eretnek csillogás,
igen,
katedrálisokban visszhangosan dörgő
dogmák szerint
szentségtörés
minden szavad, gondolatod,
amikor kétségek közt hánykolódva
a megkérdőjelezhetetlen bizonyosságig
próbálsz eljutni,
és szétárad elmédben
a felismerés rettenete,
minden, ami intézményesül,
attól a perctől
már csak önlényegét igyekszik
megóvni, fenntartani,
pedig,
leplezze bár

ecsettel, szobrászi vésővel teremtett
megannyi szépség,
az a lényeg
korántsem makulátlan,
fénye

*nem arany,
csak sárga,
takar mélysötétet
sugárzása,*

ebben a mélysötétben gubbaszt
az érdek szörnyetege,
a fennmaradásé, az uralkodásé,
micsoda hévvel magyarázzák
saját hitüktől megkötyagosodott
fanatikusok,
hogyan fajtád

*és a kereszténység
elválaszthatatlanul összekapcsolódott,
a magyar államot,
amely keresztény alapokra épült,
nem érthetjük meg
a keresztény hit
megtartó ereje nélkül,*

ez bizony
éppúgy hangzik,
mint a veres birodalom
szolgáival szajkóztatott
jelmondat,

*az Unió népeinek barátsága
megbonthatatlanul örök,*

mind a két állítás
áhitott helyzetet
tükrözött, tükröz
valóságként,
az egyiket már
elsöpörte az idő,
a másik
félígazságokba kapaszkodva
érvel saját létjogáért,
 amit épeszü ember
 nem vitatott soha,
 te is csak
 a következtelenséget,
 a setét foltok
 elhallgatását, tagadását
 rovod fel,
mert igaz,
fajtád a honfoglalás után
kereszténnyé lett,
 azzá tették,
de a másik igazság szerint
azelőtt is
létezett,
vagyis volt,

*van magyarság
kereszténység nélkül is,
a magyar kultúra
nem csak ezeréves,
mint a magyar állam,*

az ezeréves együttélés pedig
nem jelent
elválaszthatatlanságot,

különben
mit adott neki,
mitől óvta meg
fajtádat
a kereszténység
annyi évszázadon át,
ha tatárral,
törökkel,
a veres birodalommal szemben
magára hagyta,
jól írta a költő,
pont fordítva áll a dolog,
mert

*így volt ez,
magyar;
hulltál
a keresztért,
és minden fiad
új síron nemzett,
és minden új kort
önvéres keresztség jegyében
oltott lelkébe a nemzet,*

és most, amikor
benned,
elnyűtt testű öregember
nyughatatlan elméjében
változatlanul
rúgkapál a szándék,
megtalálni, betölteni
helyedet
az embervilágban,
elrendezni, vállalni
viszonyodat

az Isteni Lényeggel,
a puszta szándék okán,
bár közvetve,
de milyen jogon
sújtanak
újnak nevezett pogányság
vádjával,
mintha senki,
senki sem értené
megszenvedett igazságodat,
soha nem
a kereszténységgel
volt, van bajod,
hanem annak intézményesült
tehetetlenségével
a legfeketébb veszély,
a minden magasztos erkölcsi értéket
leköpködő
világizmus diktatúrájával szemben,
szinte felfoghatatlan, miért nem érzékelik
mások, egyébként okos emberek
a jelenséget, melynek bűvöletében

*előbb válik pogánnyá az, aki
belépve a fogyasztás gigatemplomába,
megveszekedetten
csak a pénzt hajtja,
mert megfelelkezik
minden magasztosról,
előbb lesz pogány
a semmiféle értéket nem követő,
mostani kötelező kifejezéssel élve
politikailag korrekt
fiatal,
mint a magyar és vallásos önazonosságát*

*a régi dolgokhoz visszanyúlóan kereső
és azt bizonyos szimbólumokban
megtaláló társa,*

de
te, aki,
mert megsemmisíteni nem tudod,
legalább perlekedsz
a hatalmi önzés minden álságos formájával,
te ezekhez
akarsz visszatérni,
hát
ne tedd,
kovácsold makacsul
újra elutasítóan keménnyé
igényes önvalódat,
hogyan süjthassa
lelked arcát
megalázó alku színeként
égő pirossal

a szégyen,

hiszen tudod,
túl sok
a veszteség,
önmagadé,
a fajtádé,
és te, aki
szembenéztél
a többszörös iszonyattal,
csak addig
vagy, maradsz
ember,
amíg van lelkierőd

szigorú szóval ítélni
akár évezredes,
akár újsütetű
téveszmék,
a gondolkodás képességével
megáldott, megvert
ember
 méltóságát
eltipró törekvések
fölközt,
ennyit tehetsz,
épp ezért
meg kell tenned,
hiszen
a lelki kínok karmai
elméd konokságába vették
a megsejtett bizonyosság
kőszirtet formázó kontúrvonalait,
 a túlvilági
 üdvösség vagy kárhozat
 ígéretével
 a reverendás intézmény
 elodázza, esetlegessé teszi
 a megoldást,
maradjon, erősödjön benned
pőrén, intézménytől megfosztottan
a hit
Istenben,
a téged önmagával
egylényegűvé formáló
Teremtőben,
aki
nem pór nép verejtékével emelt,
pompával hivatkozó
templomokban, katedrálisokban

trónol,
de benned,
minden jóra való ember
lelkében él,
és egyszer majd
törvényt ül
minden gonosz fölött,
jaj,
hinni
az ember
isteni lényegének
felmagasodásában
nehéz,
hiszen az együgyű vegetáció
földönfutó dimenziójában
igénytelenül tengődni
biztat, kényszerít
oly sok,
önnön mindenhatóságában érdekelt
intézmény,

ne,
többé ne engedj nekik,
ha fajtád egészének megóvásához
gyöngé vagy,
legalább önmagadat szabadítsd meg
a béklyóktól,
igazad hitét vállalva
ítélj, ítélj,
mert ez hiányzik a világból,
a szellemi tisztátalanság
bűzében, bűnében gyökerező,
természetes és teremtetett szépségeket meggyalázó
ideák fölött
a könyörtelen pálcátörés
kötelessége,

bátorsága,
felelőssége,

jaj,

mi ez,
már fekvé is
pörget a szédület.
megmozdultak, körbeforognak
a falak,
mi történt,
mikor történt,
egy perce
vagy már hetven éve
heversz bénán az ágyon,
csak az elme rángatózik,
emlékképek villognak,
suhognak
a felfordult kissozoba
csendjében,
minden gondolat észveszejtően pörögve
önmagát kergeti,
mint kölyökkorában Fürge a farkát,
a kín
kívül-belül
furcsa mód
enyhül, megszűnik,
valami szokatlan
történik
veled, benned,
Istenem,
valóság vagy látomás,
valahonnan,
irdatlan távolság homályából
kibukkan, felrémlik

hórihorgas, cingár
alak,
feléd tart, mintha
gólyalábakon,
hajszálpontosan mértani derékszögben
már
főled hajlik,
rád mereszti
tekintetét,
szava nincs,
csak a riasztóan
feketekék szempár
közönye
árad arcodba,
elűzni
ezt a természetellenesen
magasra nőtt sötét alakot
nincs erő, kifulladás
a szándék, a mozdulat,
már csak
a gondolat
törött szárnyú szabadsága
adott,
a koponyaüreg
szűk terében
rémülten csapkod,
kicsoda
ez a szörny,
mit akar
tőled, veled
az, akinek
hideg leheletétől
megborzongtat
soha nem tapasztalt
rettenet,

Istenem,
hát
nem lehet más,
ő az,
végzeted,
tőled,
a hitedtől vagy tagadásodtól függetlenül
létező,
Fürgénél fürgébb
szándékkal, gondolattal
befuthatatlan, megismerhetetlen
dimenzióban
rád szabott
ítélet
zord végrehajtója,
akinek jöttét
biztosan tudtad,
időpontját
csak sejtetted,
kilétéről
fogalmad sem volt

így,
már és még
a mezsgyén,
azon a mezsgyén,
ahol
kettéválik önvalód,
a test
elcsituló szívdobogással,
csukott szemmel, zárt ajakkal
tehetetlenné dermedve
hever,
a lélek
rejtélyes erőnek
engedelmeskedve
emelkedőben,

mint hajladozó gyertyaláng
fölkött lebegő,
láthatatlan,
de érzékelhető
meleg felhő,
itt, így
már nincs
oka, értelme
tettvágynak, kívánságnak,
csak a bizonyosság zakatol,
háborgásaid hiábavalóságától
megkeseredve
vártad, remélted
ezt a percet,
amelynek
ellobbanó fényénél
a rettegés kínja
megbékéléssé
szelídül,
Teremtőd kegyelméből
tisztá tudattal
tanúja és áldozata lehetsz
a minden dolgokat
legbelső tartalmukig
lecsupaszítva átlényegítő
csodának,
amikor
ideát
nagy hiányokkal
hadakozó,
orvul elbitorolt igazságokat
visszaperlő
éned
a gyötrelmek fölött
diadalmaskodó
hit által

ismeretlen dimenzióba
mentve
ronthatatlan
örök minőség,
a felfoghatatlanul
legszentebb Egész
részévé igazul

Odaát,

túl a talmi fényeken.

AZ OLVASÓK FIGYELMÉBE

Aki hajlandó volt vagy lesz elolvasni trilógiámat, óhatatlanul észrevette vagy észre fogja venni a hősöm gondolatmonológját színesítő, kifejezőbbé tevő szándékkal, a saját szövegformátumhoz hasonló sortördéssel alkalmazott „vendégszövegeket”.

Ezek túlnyomó többségét elismert és kevésbé ismert költőink verseiből, kisebb részét a Bibliából és a Magyar Hírlapban megjelent publikációkból emeltem be a regénybe.

Szépirodalmi műben az idézetek forrásának lábjegyzetekben való jelzése vélhetőleg furcsán hatott volna, ugyanakkor az olvasó joggal várja el a tájékoztatást, ezért úgy döntöttem, a befejező rész végén – számozás nélküli jegyzet formájában – megnevezem forrásaimat.

Íme (ábécérendben):

Bagu Balázs, Biblia, Dalmay Árpád, József Attila, Kecskés Béla, Kovács Vilmos, Lezsák Sándor, Madách Imre, Mádl Ferenc, Magyar Hírlap, Nagy László, Petőfi Sándor, Sütő Kálmán, Széchenyi István, Tompa Mihály, Vári Fábián László, Vörösmarty Mihály.

Az említettek mellett két alkalommal saját verseimből is idéztem.

A szerző